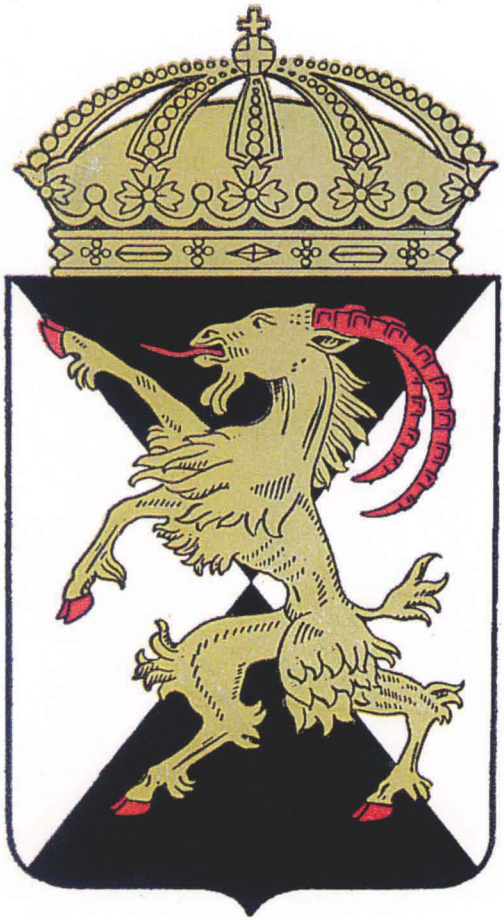
BOCKEN
2007

MEDLEMSBLAD FÖR KUNGL HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING

BOCKEN

Årgång 67

Ansvarig utgivare
och redaktör
Överstelöjtnant Knut Björkenstam
Birger Jarlsgatan 102 A, 1 tr.
114 20 Stockholm
Telefon: 08-15 69 34

Kamratföreningens sekreterare
Major Hans Beminge
Sparbiten 2
806 48 Gävle
Telefon: 026-16 74 17

Kamratföreningens kassör
Kapten Kurt Kvist
Rodergatan 44 G
802 32 Gävle
Telefon: 026-18 47 06

Kamratföreningens plusgiro
13 73 32-3

I 14 S plusgiro
25 86 42-8

Medlemsavgifter för år 2008
Kamratföreningen 150:–, ständigt medlemskap 2.250:–
familjemedlemskap 75:–
I 14 S 50:–

Hemsida I 14 S
www.i14s.se

* * *

Vid köp av äldre årgångar av Bocken samt av regementets två videofilmer kontakta kassören.
Filmerna är: "Sista utbildningsåret 1992–1993" och "Hälsinge regemente i Gävle 1909–1994".

ISSN 0347-299X

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sidan

Förord 4
av redaktören
Kamratföreningens ordförande har ordet 5
Information från Gävleborgsgruppen 7
av överstelöjtnant Raymond Iller
Fredriksodde 1657 – ett 350-årsminne 9
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Överstarnas döttrar – ett appendix 11
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
En reservofficers minnen VII 13
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Tillbakablickar – Sture Fornwall minns 19
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Mina första år med Kunglig Hälsinge regemente III 27
av major Folke Alnevik
Kungsbäcksminnen 35
av direktör Carl-Erik Asplund
Mina uniformer och jag 37
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Mitt observationsår i Angola och UNAVEM III 39
av major Lars Åke Swärdenholt
Ett minne från Valborg på I 14 43
av överstelöjtnant Lars Ringqvist
Hälsinge regementes skytteförening – finns den kvar? 45
av överste Tomas Bornestaf
År 1957 – ett musikaliskt ödesår 47
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Flygvapnets hemvärnsmusikkår i Gävle 50
av avdelningschef Ingvar Hansson
Årsmötet 2007 53
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Sveaborg – ett återerövringsförsök? 55
av major Hans Beminge
Veteranmiddagen 2007 57
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Med I 14 S i österled 59
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
1997–2007 61
av överstelöjtnant Knut Björkenstam
Att blanda in Gud i krig 63
av prosten Stefan Nilsson
Medlemmar som avlidit 2006–2007 64
Kamratföreningens verksamhet 2006 65
I 14 S verksamhet 2006 67
Snapsvisa för I 14 S 70
av överstelöjtnant Knut Björkenstam

FÖRORD

I år har det för ovanlighetens skull varit mycket lätt att fylla årsskriften med ett som jag själv tycker varierat och intressant innehåll. Att jag i år inte haft några manusproblem beror på alla de flitiga skribenter som denna gång ställt upp. Jag tackar Er alla för Era bidrag.

Det är mycket som händer de närmaste åren med stark anknytning till vårt regemente och vår kamratförening. Det kommer på ett eller annat sätt att avspegla sig i *Bocken*. Vad jag närmast tänker på är följande. I januari 2008 är det 350 år sedan regementet deltog i Tåget över Bält (1658), i augusti är det 70 år sedan kamratföreningen bildades (1938), 100 år sedan regementet efter ett sista regementsmöte lämnade Mohed (1908) och år 2009 100 år sedan regementet med början i mars 1909 flyttade in i kasernerna på Kungsbäck.

Vad gäller övergivandet av Mohed, inflyttningen på Kungsbäck och kamratföreningens tillblivelse och verksamhet har detta skildrats i tidigare årgångar av *Bocken* varför dessa jubileer inte kommer att få särdeles stort utrymme frånsett att kamratföreningens årsmöte 2008 kommer att ta en större del av *Bocken* i anspråk än vad som normalt är fallet.

Som jag skrev förra året är det viktigt att kamratföreningen har ett ansikte utåt. Det är *Bocken*. Det är väsentligt att i såväl den som i kamratföreningen alla och envar på något sätt skall känna igen sig. Då underlättar det att minnas den tid, mer eller mindre lång, i uniform eller i civila kläder, som tillbringats på Kungsbäck, ute i landskapet i samband med olika slag av övningar under grundutbildningen och krigsförbandsövningar. Och sist men inte minst att få återkalla i minnet alla de kamrater som lämnat oss eller träffa dem som alltfort är i livet. Att träffas och minnas, "ljuga" och berätta ... .

Det är viktigt med traditioner. De bidrar till att vi känner oss hemma i vår organisation oavsett vilken den är. Då nu Gävleborgsgruppen tillhör Livgardet och dess personal bär dess uniform är det vikt uppå att Livgardet/-Gävleborgsgruppen inte bara bevarar **minnet** av vårt regemente utan också för dess **traditioner** vidare. Detta kan lämpligast ske i och genom **Hemvärnet** med tanke på uniformsemblem, knappar, fana och marsch. Varför inte införa benämningen Hälsinge hemvärnsregemente? Hemvärnet idag är ju en **modern** variant av indelningsverket. Försvarsmakten får inte av egen kraft göra sig alldeles urarva. Så töva icke!

Önskar nu läsarna en trevlig och avkopplande stund med *Bocken 2007*. Jag önskar Er samtidigt EN GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR.

Knut Björkenstam
Redaktör

KAMRATFÖRENINGENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

Under senare år har jag avhållit mig från att kommentera försvarets utveckling. Sedan jag lämnade Försvarsmakten har informationen till sin huvuddel kommit från media och inte alltid har jag tagit uppgifterna för fakta. Samma förhållande råder i dag, men nu händer så mycket, att jag inte längre kan låta bli.

Försvaret tilldelas årligen cirka 40 miljarder kronor. Det är i stort sett samma summa som det hade att disponera före de tre senaste försvarsbeslutens gigantiska nedskärningar. Trots det får vi om och om igen höra vilka stora problem, som råder inom organisationen. Ett TV-inslag under hösten jämförde oss med Finland. Finland har en försvarsbudget som är ungefär hälften av Sveriges. I Finland råder ingen debatt om nedskärningar. Tvärtom, försvarsanslagen ökar och politisk enighet råder om behovet av detta. Finland utbildar årligen flera dugliga krigsförband än vad vi gör. Huvudskälet till detta är att Finland inte anser sig behöva utveckla egna komplicerade materielprojekt. Man har inga "gökungar" som till exempel JAS. Detta faktum går ju inte att förändra på kort sikt. "Gökungarna" är redan kläckta. På längre sikt måste dock försvarets anslag i mindre utsträckning användas till att stödja industrin och mer till att stärka försvaret av vårt land. Nu väntar nya kraftiga nedskärningar. Omfattningen kan vara svår att överblicka i detalj. De är uppenbarligen så stora att dåvarande försvarsministern inte längre ansåg sig kunna ta ansvaret för Försvarsmaktens utveckling. Minskningarna skall huvudsakligen tas inom olika materielprojekt. Då ministern motiverade sin avgång redovisade han emellertid en oro över vår förmåga att lösa de internationella uppgifterna. Dessa som nu är den högst prioriterade verksamheten. Även andra diskussioner har förts om den nya snart färdiga insatsstyrkan (Nordic Battle Group). Ledande politiker i försvarsutskottet påstår att styrkan kommer att sakna väsentliga förmågor (sjukvård) och viktig materiel (bland annat ändamålsenliga kroppsskydd). Om detta stämmer är det utomordentligt anmärkningsvärt.

Och så har vi då fått veta att värnpliktssystemet skall utredas. Redan inför försvarsbeslutet 1996 var vi många som ansåg att vi nu var på väg att avskaffa den allmänna värnplikten och i stället på sikt införa ett försvar med yrkessoldater. Jag var då och är alltjämt motståndare till detta. Min tid i Bosnien gav mig många motiv härför. De svenska soldaterna överglänste i många avseenden de amerikanska yrkessoldaterna. Det tyckte också den amerikanska befälhavaren och orsaken var enligt honom att finna inom det svenska systemet med hög personell kvalité. Yrkessoldat kommer aldrig att

bli ett statusyrke och därmed blir också kvalitén sämre. Ingen har mig veterligt sagt yrkesförsvar ännu men jag ser inte alternativen. Värnplikten är inte allmän idag. Endast ett fåtal av landets unga män kallas in till tjänstgöring. Och det är befälsbrist. 600 soldater har undantagits från tjänstgöring därför att det inte finns tillräckligt med befäl för att ge dem en god utbildning. Så vilka är alternativen att utreda.

Så några ord om vår egen förening och vår verksamhet. Vi fortsätter att glädjas åt ett högt medlemsantal. Vid de för vårt regemente så ödesdigra försvarsbesluten 1992 och 1996 förfäktade några att kamratföreningen borde upphöra. Föreningen hade då 220 medlemmar. Nu är vi drygt 370 och styrelsen noterar med glädje att deltagandet vid våra träffar ökar år från år. Fler än hundra medlemmar deltog till exempel i föreningens årsmöte. Vi riktar en tacksamhetens tanke till dem som då hade att fatta beslut i frågan om föreningens framtid. Kungl. Hälsinge regementes kamratförening behövs.

Verksamheten har varit av traditionell art. En vårresa till Finland, där i år även kamraterna i Dalarna inbjöds att deltaga. Mer om denna resa på annan plats, så jag inskränker mig här till att rikta ett stort tack till arrangören och vår medlem Anders Lindström. Höstträffen ägnades åt att minnas, att det i år är tio år sedan Hälsinge regemente och 50 år sedan regementets musikkår lades ner. Även detta redovisas ingående längre fram. Och även i år har vi glädjen att till våra medlemmar överlämna årsskriften Bocken. Vid våra träffar framgår det med all önskvärd tydlighet, att Bocken är uppskattad och att den läses flitigt. Vårt varma tack riktas återigen till Knut Björkenstam för ett engagerat och uppoffrande arbete. Vi har sent omsider fått erfara att Knuts hustru Agneta också deltar i arbetet. Vi riktar vårt varma tack även till henne för Bocken 2007, men också för de tidigare insatserna som vi varit ovetande om.

Värt att nämna är att föreningen har införskaffat ett antal bordsfanor att använda vid våra träffar och som gåva till därtill förtjänta. Vi har också låtit tillverka en egen slipsnål som finns att inhandla vid dessa träffar.

Blickar vi framåt konstaterar vi att det finns minst två viktiga händelser att uppmärksamma 2008. Det är 100 år sedan Hälsinge regemente genomförde sitt sista möte på Mohed och det är 70 år sedan vår förening bildades. Kontakter har tagits med olika intressenter i Söderhamn/Mohed, och det är en förhoppning att någon av våra träffar kan förläggas till Mohed. Och året därpå 2009 är det 100 år sedan regementet flyttade in i kasernerna på Kungsbäck. Även detta måste vi naturligtvis uppmärksamma.

Till sist vill jag som vanligt rikta ett varmt tack till alla som bidragit till att 2006 blev ett bra kamratföreningsår. Fortsätt att värva nya medlemmar och kom gärna med förslag som ytterligare förbättrar vår verksamhet. Kungl. Hälsinge regementes kamratförening skall även i framtiden vara en livaktig förening till glädje för medlemmarna.

Rolf Dahlström

INFORMATION FRÅN GÄVLEBORGSGRUPPEN

av Raymond Iller

Ny chef på Kungsbäck. Lockande, spännande, lite fundersam över vad chefskapet på Kungsbäck skulle innebära var jag också om jag ska vara helt ärlig. Sedan hösten 2006 så har jag varit chef för Gävleborgsgruppen. Vem är jag då?

Jag är en fältjägarofficer som varit ute i förskingringen sedan 1989 då jag lämnade Östersund för två år på Militärhögskolan i Stockholm. Sedan blev det ett tiotal år i Mälardalsområdet med tjänstgöring på Karlberg, Högkvarteret och SWEDINT. Jag har också hunnit med ett år vid Stridsskola Nord och även ett år som observatör i södra Libanon. Innan jag fick förmånen att få jobba i Gävle så har jag de sista sex åren jobbat med internationell övningsverksamhet vid OPIL/J 7.

Hur hamnade jag i Gävle? Enkelt, kärleken tog mig hit. Bor, det gör vi söder om Gävle i Ytterharnäs. Nyinflyttade i ett stort hus med massor av rustbehov. (Men det är en annan historia.) Över till vår verksamhet.

Under 2007 har vi arbetat med att komma ner till den nya organisationen som det senaste försvarsbeslutet angav. För vår del innebar det bland annat att reducera organisationen med en hemvärnsbataljon. Detta har vi löst genom att slå ihop de båda norra bataljonerna (WestHelsinge och Hudiksvalls hemvärnsbataljoner) till en ny hemvärnsbataljon: HELSINGE HEMVÄRNSBATALJON.

Utbildningen genomfördes under 2007 under temat ytövervakning. Detta övade vi bland annat under den bataljonsövning som vi genomförde i Söderhamn med personal ur de båda norra hemvärnsbataljonerna. Förutom att utgöra en viktig del för att nå utbildningsmålen så var övningen också det första praktiska steget för att slå samman de båda bataljonerna. Resultatet av detta var blandat men i huvudsak väldigt positivt. Vi lät såväl bataljonsstaberna som kompaniledningarna arbeta tillsammans mot gemensamma mål. En enkel och beprövad lösning som fungerar. Arbetet med att skapa den nya bataljonsstaben fortsatte under hösten bland annat med att vi genomförde en stabsövning och en teambuildingsövning.

För Gestrike hemvärnsbataljon var årets höjdpunkt den förbandsutbildning med skarp ammunition som genomfördes under en helg i september på Marma.

Insatsplutonerna har bland annat genomfört strid i bebyggelse (SIB) vid Livgardets övningsanläggning på Stora Sätra. Vi bussade ner plutonerna tillsammans med personalen ur utbildningsgruppen som sedan övade plutonerna i olika banor under en helg i maj månad. Övningen föll mycket väl ut med ett högt deltagarantal och mycket bra övningar. Det var en helg som al-

la kommer att minnas med ett stort leende på läpparna. Till och med väderbeställningen hade kommit in i tid.

Några reflektioner: Att gå från OPIL till utbildningsgrupp är en resa som är få förunnade. (Vi är i nuläget 22 utbildningsgrupper i riket.) Trodde nog när jag kom att karaktären skulle vara mer statisk, en mer lugn tillvaro. Men ack vad jag bedrog mig, ibland känns det som om hela havet stormar och allt är nytt och okänt med hur mycket som helst att göra. Det handlar mer om att välja fokusområde och sedan satsa där. Ett av våra allra viktigaste fokusområden är rekrytering. En grundpelare som är en förutsättning för vårt existensberättigande.

Rekrytering är i sig en ödesfråga. Utan rekrytering ingen tillväxt och utan tillväxt i organisationerna så tappar vi personal i förbanden och helt plötsligt så har vi inga kunder. Och vi vet ju alla hur det går för företag som inte har några kunder. Därför så arbetar vi kontinuerligt med att vända trenden med svikande siffror. Som exempel på årets satsningar kan jag nämna reklam i såväl TV som radio och brevutskick till alla möjliga mottagare. En aktiv satsning via Internet ligger också med i våra ansträngningar. Dessutom så satsar vi i år på kompisrekrytering vilket innebär att vi premierar den som tar in någon ny i hemvärnsorganisationen. Kanske just Du är intresserad av Hemvärnet, hör av Dig, Du vet var vi finns!

I det förra numret av Bocken kunde Du läsa om tre månaders direktutbildning till Hemvärnet. Vi trodde nog alla att det var vår tur att få genomföra utbildningen här på Kungsbäck. Men så blev det inte. I stället så genomförs den försöksutbildningen under 2008 vid Västernorrlands respektive Örebro/-Värmlandsgruppen. Vi får i stället se framåt och hoppas på att vi får genomföra utbildningen lite längre fram och då i fastställd form och inte bara i försöksform. Som ytterligare ett komplement till rekryteringen har respektive Chef Förband (Chefen Livgardet) fått till uppgift att rekrytera 20 % av åldersklassen till Hemvärnet. Nu är det ju tyvärr inte så många från länet som gör värnplikt så det måste till ytterligare åtgärder för att täcka våra behov.

I dag så går det inte att skriva något med militär anknytning utan att nämna Nordic Battle Group NBG), så nu gör jag det. Vårt bidrag är att vi med officerare ur utbildningsgruppen åker ner till Enköping och deltar i övningsledningen på den internationella övningen "Illuminated Summer 07". Vi kommer att vara med och bemanna en spelgrupp som ska levandegöra XLAND för de övande staberna. Som parentes kan jag då nämna att XLAND (del av BOGALAND) är i botten Gävleborg. XLAND har skapats med de flesta av den internationella konfliktens problemområden så att staberna ska konfronteras med så realistiska uppgifter/problem som möjligt.

Som avslutning vill jag passa på att tacka alla Er som gjort min första tid här på Kungsbäck till en mycket trevlig tid. Min företrädare var här på sin post i nio och ett halvt år och som ni alla vet är ju rekord till för att slås... .

FREDRIKSODDE 1657
ETT 350-ÅRSMINNE

av Knut Björkenstam

Även i detta nummer av Bocken finns det anledning att blicka bakåt i tiden. Det är nämligen i år exakt 350 år sedan Hälsingarna med flera regementen besegrade danskarna vid Fredriksodde den 24 oktober 1657. Fredriksodde var en sjöfästning belägen på den plats där i dag Fredericia ligger. Fästningen behärskade sundet mellan Jylland och Fyn. Segern har ansetts vara av sådan betydelse att *Fredriksodde 1657* står på regementets fana. Jag tillåter mig även i år att citera ur kaptenen vid regementet Herman Sundbergs skrift *Kungl. Hälsinge regementes krigshistoria i kort sammandrag*, utgiven 1912. Dåtidens skriv- och stavningsregler har jag inte ändrat. Eventuella utelämningar eller sammandrag är markerade med tre punkter.

*

"Då Danmark i början av juni 1657 förklarade Sverige krig i hopp om att kunna draga fördel af dess långvariga krig med Polen, bröt Carl Gustaf upp med 10,000 man efter att ha kvarlämnat en mindre styrka till de befästade orternas försvar och skyndade i ilmarscher genom Pommern och norra Tyskland mot Danmark och stod redan i augusti månad i Schleswig-Holstein.

Några förberedelser för kriget voro ej vidtagna på danska sidan, och den svenska hären kunde utan motstånd besätta hela Jutland.

Konungens plan gick nu ut på att med flottans hjälp öfverföra hären till de danska öarna för att rikta ett slag mot själfva Köpenhamn och derigenom snarast tvinga danska konungen till fred.

Emellertid fanns en liten fästning, Fredriksodde, på Jutlands östra kust invid Lilla Bält, hvilken ännu befann sig i danskarnas händer och dessförinnan måste tagas. Härtill vidtogs nu förberedelser af fältmarskalken Carl Gustaf Wrangel.

Fredriksodde var ett sjöfäste med en inåt i vid båge gående landfront med djupa grafvar och närmast stranden försedt med flera rader pallisader.

Genom vallarna funnos tre ingångsportar, och grafvarna passerades på fällbara vindbryggor. Som fästningen hölls mycket noga bevakad, hade man ej lyckats skaffa säkra uppgifter om grafvarnas djup och pallissadernas beskaffenhet, hvarför en belöning utlofvats åt den som kunde införskaffa dylika. En natt utfördes rekognoseringen af tvänne officerare, av hvilka den ene var den sedan så ryktbare Erik Dahlberg. ... .

Den 23. oktober hölls krigsråd, hvarvid beslöts, att fästningen skulle tagas

genom stormning, och att ånfallet skulle utföras följande natt på tre kolonner.

Hälsinge regemente tilldelades den södra kolonnen som gick mot "Strandporten" och anfördes af fältmarskalken Wrangel själf.

Natten var becksvart och stormen tjöt om knutarna.

Elden från en i närheten påtänd bondstuga, som fyllts med hö och halm, var signalen till anfallets början och "med fröjd och jubel" gick det löst. På den punkt der södra kolonnen gick fram, slutade vallen ett stycke från stranden och ersattes med flera rader bakom hvarandra stående höga pallissader.

I têten på den Wrangelska stormkolonnen gingo 13 utvalda timmermän för att hugga af pallissaderna, och bakom dessa följde artillerister med handgranater för att spränga öppningar i pallissadverket.

Avantgardet fördes af Nils Brahe och i têten af kolonnen gingo helsingarna under öfverste Sparre. Då det drog ut på tiden, innan man lyckats åstadkomma tillräckligt stora genomgångar, vadade de oförskräckta bussarna ut i det iskalla vattnet, gingo omkring pallissaderna och stormade in i danskarnas rygg och flank.

Från vall till vall kastades nu dessa tillbaka och snart stormades själfva citadellet från tre sidor, hvarvid besättningen, öfver 2,000 man, gaf sig på nåd och onåd.

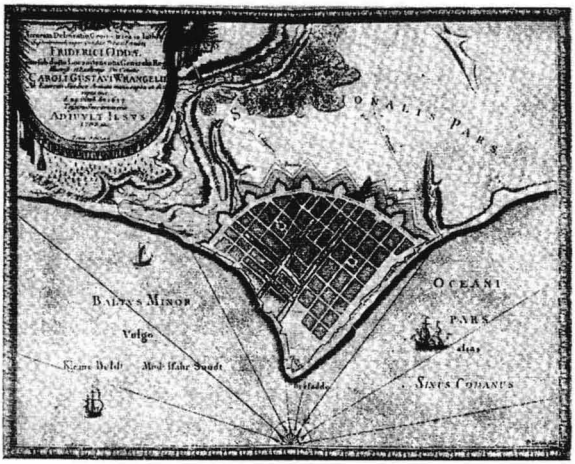
Här togos tillfånga bl. a.: ett riksråd, en fältmarskalk och 93 officerare, samt eröfrades 77 kanoner, 33 fanor och en stor mängd proviant.

Den danska konungen sades ha blifvit mycket bekymrad vid underrättelsen, om att svenskarna lyckats taga denna fästning, som af danskarna ansågs som ointaglig.

För sitt deltagande i denna stormning bär regementet på sina fanor *Fredriksodde 1657"*.

*

Så långt Herman Sundberg. Fortsättning följer i nästa årgång av Bocken. Då kommer att behandlas *Tåget över Bält* 1658, en följd av segern vid Fredriksodde.

Karta över Fredriksodde 1657.

ÖVERSTARNAS DÖTTRAR
ETT APPENDIX

av Knut Björkenstam

I de tre senaste årgångarna av Bocken har Lars Ringqvist skrivit en artikelserie under rubriken *Överstarnas döttrar.* Denna har i tur och ordning handlat om Agnes von Krusenstjerna, Carin Göring, f Fock, och Kristina Lugn. Det har fått mig att tänka på ännu en överstedotter som emellertid inte alls är lika välkänd utanför Kungsbäcks hank och stör. Den jag avser är Monica "Mona" Thomasine Berggren.

Monica Berggren bar som ogift efternamnet Nyström. Hon föddes den 19 augusti 1899 i Hedvig Eleonora församling i Stockholm. Hennes föräldrar var dåvarande kaptenen Georg Nyström och hans maka Anna, född Sundström. Georg Nyström kom 1915 att bli chef för Hälsingarna och flyttade då in på chefsbostället Vall. Monica var då 16 år. Samma år blev Hans Berggren officer vid regementet. Hans Berggren var son till borgmästaren i Gävle, Carl Berggren, och hans maka Anna, född Björkman. År 1919 gifte sig Hans Berggren och Monica Nyström. Detta bröllop har skildrats på film som finns i kamratföreningens arkiv. Monica Nyström kom nu att lämna föräldrahemmet Vall och så småningom Gävle.

Det märkliga är att makarna Berggren kom tillbaka till Gävle 1946. Hans Berggren hade nämligen blivit utnämnd till chef för Hälsinge regemente och chefsparet kom därmed att flytta in på Vall. Monica Berggren kom följaktligen att som överstinna åter bo i sitt gamla föräldrahem. Detta om något är väl värt att notera under rubriken *Överstarnas döttrar* utan jämförelse i övrigt med de ovan omskrivna *"döttrarna"*.

Efter överste Berggrens avgång ur aktiv tjänst hösten 1955 flyttade paret till en egen villa i Åbyggeby. Den nya bostaden kom att kallas Vallunge, ett passande namn efter åren på Vall.

Överste Hans Berggren, född den 5 april 1895, avled den 19 oktober 1981 och hans maka Monica den 4 augusti 1985. Hon bodde då sedan några år på Hilleborgs ålderdomshem i Hille.

Paret Berggren hade ett barn, dottern Margareta. Hon ingick äktenskap med officeren vid Kungl. Norra Smålands regemente Tore Petri. Denne slutade som major vid regementet. Paret hade inga barn. Margareta Petri avled den 26 augusti 1994 och hennes make den 29 februari 1996.

Utöver mina egna kunskaper i "ämnet" har jag att tacka civilekonomen och kaptenen i regementets reserv Ulf Berggren för kompletterande uppgifter. Ulf Berggrens pappa var Erik Berggren, officer vid regementet och bror till Hans Berggren.

Från en högtidsmiddag på officersmässen i slutet av 1940-talet. Kapten Bertil Dybeck konverserar överstinnan Monica Berggren.
Tillhör kamratföreningens arkiv.

EN RESERVOFFICERS MINNEN VII

av Knut Björkenstam

För sjunde året i rad gör jag nu utdrag, de sista, ur reservkaptenen Per-Olof Mattssons nedtecknade minnen från hans tid vid regementet. De omspänner perioden 1929 till och med 1965. Detta år lämnar författaren reserven. Han avlider den 24 april 1967.

I de tidigare årgångarna av Bocken har jag valt ur minnena följande episoder från rekrytutbildningen (2001), "plundring" av Marma och "strejk" på Livkompaniet (2002), kärrmanöver i Uppland (2003) samt skildringar från författarens beredskapstjänstgöring under andra världskriget (2004, 2005 och 2006).

I år är avsikten att sätta punkt med skildringar av några kända I 14-profiler så som författaren upplevt dem och något om livet på officersmässen. Några personliga tankar och reflexioner som författaren tecknat ner kommer också att tagas med. Allt förhoppningsvis blandat till en smaklig anrättning.

Som vanligt har jag tillåtit mig att, där jag så funnit nödvändigt, något ändra i texten. "Punktering" innebär att jag hoppat i framställningen. Något eller några namn kan av vissa här ej specificerade skäl ha uteslutits men i allt väsentligt är det Per-Olof Mattssons egna ord som läsaren får ta del av.

Och nu får hävdatecknaren själv tala och avsluta sina minnen.

*

Till flydda tider återgår
Min tanke än så gärna.
Mig vinkar från förgångna år
Så mången V Ä N L I G stjärna!!!!!

Ungdom och män i uniform = una forma = en form. Peta lite på "vaddmallen" upptäcker Du lätt Personligheten. Den döljer varken blåblusen eller "redinggotten". Och inte heller uniformen hur grant den än må vara utstyrd. Att skildra dessa karaktärer är lika hopplöst som att tala om hur en kall nubbe verkligen smakar till inlagd sill modell morsans. Sensationerna måste

upplevas. Det följande ger därför bara en antydan om människor som kämpat, lidit, vunnit eller förlorat. ...

Förre finansministern Wigforss har fel om man bokstavligt tolkar hans uttalande: "Fattigdomen fördras lätt, om den bara delas av alla". Personligen gillar jag ej tiden, då jag var *fattig*. Ännu mer deppad blev jag av att se min omgivning *hungrig* och *trasig* i brist på pengar, det vill säga fattig. ...

Wigforss har rätt, om han menar: Motiverad hårdhet fördras inom rimliga gränser, om den delas lika. I både det militära och civila livet gäller regeln, att man inte skall fordra av andra mer än vad man kan utföra själv. Förresten är det inte så stora olikheter mellan civilt och militärt jobb, som folk med oklara motiv konstruerat även i andra avseenden.

Ny tid innebär att chefen skall *motivera* ett krav och inte sedan dra sig undan till någon bil för att jäsa. Allt medan hans trupp, stor eller liten, tränas till det värsta av alla jobb: Lär Dig i självförsvar att på tarvligaste sätt döda människor utan att själv få en kniv i ryggen eller kula i magen. Dela vedermödorna med Dina medarbetare och var gärna en föregångsman, som bär samma börda som Din trupp utan märkvärdigheter. Dödsoffren i Kongo var befäl mera än meniga. RÄTT SÅ! Svensk trupp i strid senast. Men man är dum chef, om man inte känner sina mannar bättre än att fenomenen kommer till sin rätt.

En detalj. Självklart visste jag som chef för 11:te kompaniet 1944 i Leipijärvi var Algot Öst hörde hemma politiskt. Men jag visste också att han var Svensk Mästare i orientering. Helt naturligt fick han karta och kompass och marschmål, så fort vi skulle förflyttas. Kom självklart alltid rätt, om vi så inte gick "rätt", (dvs. kortaste vägen mellan 2 punkter). ...

Om kapten Åke Bucht sades det av "storhövdingen" i Östersund: "Inom hela Norra Arméfördelningen finns det inte någon officer med bättre personlig exercis!". Denne store KAVALJER av I 14 drabbades av många sorger. Bl. a. att köra i *historia* vid inträdesprov till Krigshögskolan. Han som var den borne historieberättaren och som tillsammans med minst tio till gav livet på mässen en sådan charm, att bara det räckte till för att jag skulle längta till mina inkallelsetider. Min beundran för Er alla kavaljerer och gentlemän kan ingen ta ifrån mig. ... Livet kanske inte blev vad Ni hade tänkt Er. Er drabbade motgångar mot vilka Ni ej kände något försvar. Den GLÄDJE Ni spritt i mitt minne förstoras som vågor, som aldrig dö på havet.

Man har väl genomgått 1930-talets knektprov med 17 pilsner i rad på halv timme. Och genomlidit det. Efteråt har man aldrig haft lust att upprepa det. En förnämlig baksmälla på en vecka. Det är nödvändigt att man hårdhänt får lära sig skillnaden på BRUK och MISSBRUK så tidigt som möjligt. Hoppas den seden lever kvar i knektgänget på I 14 och i alla övriga gäng också för den delen. Har druckit duktigt på vår mäss, men aldrig uppträtt som FYLLESVIN och aldrig heller sett mina kamrater i sådan neslig

situation. Ha respekt för den TRADITIONEN. Vår goda fé, fröken Elsa, hjälper till med det, som med så många jordiska och psykiska problem. Inte för inte har hon varit min mässmamma.

"STORA BULLRET", överhövdingen, var på besök i sin fädernestad. Groggen var fylld till brädden och några decimeter från törstiga strupar. Två fänrikar i bakhåll avfyrade då var sitt löst skott i Generalens rygg. Utan att ändra en muskel förtärde han sin dryck utan att spilla en droppe. När väl glaset stod på vår klenod, det handhamrade runda kopparbordet, kommenderade han fram den största "pampen" från vår vapensamling. Vigt som en balettdansös rörelser svängde han sabeln flera varv i luften för att med ett hugg klyva bordsskivan. Ni kan fortfarande se att han inte lyckades. Ett bestående minne har vi i sabelsåret och hans ord: "En förbannat lyckad FEST." Privat tanke: med sån chefshövding klarar sig lilla Sverige mot mångdubbel övermakt. ...

Tycker detta med vår mäss är så viktigt att jag upprepar min åsikt. Låt oss bevara den med sin atmosfär, "Stora bullrets" sabelhugg och starka minnen av KAVALJERER, som funnits och nyskapas alltjämt. Mitt tillträde skulle föregås av livning enligt gammal "god" sed. Svag i knävecken stod jag inför min Livningsofficer. Källman sa: "Nu skall jag egentligen kommendera Dig att krypa upp och ner baklänges utför och uppför trappor. Såna jippon hoppar vi över. Du kanske ändå kan hedra I 14:s officerskår. Välkommen till oss!" Observera att detta skedde för 35 år sedan.

Min äldrekursare Einar Karlström får jag ej glömma. Denne pliktens man understödde och hjälpte mig på allt sätt. Till och med att jag fick äran att vistas i hans hem, så utsocknes jag var. Många goda råd fick jag av honom. Men ett glömde jag och det var att umgås försiktigt med varm punsch. Faran var försåtlig. Ett misstag blev det men inte fler.

Tolv års nästan daglig kontakt med ombudsmän från lilla LO (Kommunalarbetarförbundet) har lärt mig främst tre saker: 1. Var saklig, 2. Ta hänsyn till realiteter, 3. Spar Ditt bästa krut till slutet, om så förhandlingarna drar ut en hel dag. Det bästa till sist. I 14:s mäss betyder vår fröken ELSA. Hon fanns där 1929 och hon fanns där även när jag åt min sista måltid 1963. Hon känner alla utan och innan. Hon säger inte mycket, men det hon säger är värt att lägga märke till. Matsalen och sällskapsrummen är alltid i perfekt trim. Omärkligt får var och en sin individuella service. Är det NOG blir det inget mer. Enligt enkel populär uppfattning skulle vi vara en samling råa sadister med blodtörst i blick. Underlag saknas inte. Med några korta reglementerade ord skall jag tvinga många att göra vad de inte vill. Jag måste säga det i sådan ton, att alla förstår att jag menar allvar. Allt går ut på den simplaste av alla hanteringar: Att döda så många som möjligt, gärna kockar och högt befäl först. Avliva dem ljudlöst med pianotråd eller med ett skott i ryggen. Motivet måste överskugga allt detta hemska. – Oh, yngling, om

Du hjärta har och lyss till fädrens röst. Fly Ditt fosterlands försvar. Dö – eller rädda det. ...

Vi är inga ovanliga typer i de flesta fall. Vi behöver stödet från en fröken ELSA, som blivit något av JÄTTE-psykolog. Hon hör och tröstar sina barn. För visst är hon mamman i vårt gäng. Det vore orimligt att fördubbla familjen. Redan nu är hennes arbetsbörda stor. Har dock under 35 år aldrig hört henne klaga. Suveränt gör hon vardagsmåltiden till samma fest som galaföreställningen. Hon måste bestämt tycka om oss, oberoende av grad och utseende. Hon har vigt sitt liv för vår trivsel. Omedvetet har hon gett oss styrka, när vi tvivlar. Hur många gånger har jag inte suttit på pinnstolen i serveringsrummet och fått prata ut. Hon ser om en knapp sitter löst. Syr fast den medan jag sveper min öl. Långt hemifrån behöver vi en fröken ELSA även fast vi är militärer. ... Låt fröken ELSA och officersmässen bestå som institutioner!

Mäster-Majoren Nauckhoff visste till exempel exakt, när han skulle sätta in stöten. Hur skall man annars kunna förklara, att han kunde genomföra en hel bataljonsövning med vidhängande nattövning till klockan 0100. Regn kom som på beställning och kokvagnarna kan man alltid dirigera "in i november". Klockan 0250 började vi hänga upp våra genomblöta trasor. När bataljonen avlämnats till majoren, red han i dagbräckningen fram till en soldat "på måfå" (?). Hästen hette Golden Fox och var så arg att bara majoren och stallfuriren Hofwenstam fick nalkas den. Med ridspöt på soldatens axel frågade majoren: "Har Du sovit gott i natt, gosse?" Svar med ljudlig stämma: "Det har för helvete inte blitt tid för det!" Majoren framför trupp: "Ett sånt svar gillar jag, men mest för att jag sluppit höra barnjoller under tältbrytningen får ni nu resa tälten igen och sova en hel dag. Jag skall se till att ni får mat." Han kände sina soldater och soldaterna kände sin Nauckhoff med monokel och allt.

Sedan 1960 tar jag igen mig en hel månad och ägnar mig i utlandet åt något helt annat än att tänka på bekymmer på arbetsplats och i hem. Den här gången unnar jag mig avkopplingen att skriva ner dessa spridda hågkomster. De kan självklart endast bli fragmentariska, men är ändå menade som ett rejält tack för det vänliga brev jag fått från mitt gamla regemente och väl att märka så stod det tydligt också från dess officerskår. När striden varade, korsades nästan alltid olika individers ambitioner. Alltid stör man någon i sitt handlande, fastän man inte vill det och menar det.

Alltid har det gått att muntras upp av min modell -39, som med åren blev tillsammans med trenchcoaten allt kärare men tyvärr också äldre. Tyckte inte att det fanns någon anledning att köpa nytt för de månader jag hade kvar. Nu är striden, som alltid står mellan människor, för min del slut på mitt regemente, tyvärr, tyvärr.

Då var det för mig en stor HEDER att Hälsingeregementets officerskår

sträckte fram Er tass! Undertecknat Henriksson/Bendrik. Tack för att jag slapp hålla något avskedstal, som tyvärr alltid vid sådana tillfällen blir uppstyltade. Man äter dock sin sista måltid på ett regemente, som man sökt tjäna under 36 år. Tack också för att den tunga vandringen från Kungsbäck slapp tyngas av någon medalj av vad slag det vara må. Var och en gör vad han kan här i världen. Det är väl inte vidare med det.

1957 skulle jag omprövas för en sista period. Fältmässigt och läkarvetenskapligt. Regementsläkare Stig Holmqvists situation förstår jag, när jag såg att han praktiskt taget skulle sätta sitt yrkeskunnande på ett papper och därmed garantera att en 47-åring blir en 55-åring. Är just nu (1966) 56 år gammal och tack broder Holmqvist! Det var Du som först avslöjade högt blodtryck hos mig. Och jag som trodde mig vara i toppkondition, inte minst tack vare ett härdande liv i regementets tjänst.

En annan läkare bekräftade så småningom iakttagelsen och rekommenderade slutligen detta: En månads vila i neutral miljö. Som ren avkoppling gonar jag mig nu i mina minnen. Varför läsa andras? Dessa hågkomster doneras med varm hand till regementets officerskår, för vilka de är skrivna. Måste något censureras, görs det av regementschefen eller annan hög chef med erfarenhet från de senaste tre à fyra årtiondena. Definitivt tillhör dessa minnen inte allmänheten, som så lätt kan missförstå, när den inte känner bakgrund. Losslitna citat kan bli helt vilseledande. Minnesfel får vem som helst korrigera. Broder Stig Holmqvist: Läget är under kontroll.

JAG MINNS MITT I 14

Härmed uppmanas alla och envar, som har personliga minnen från tiden vid Hälsinge regemente, dess två brigader och övriga krigsförband, att skriva och berätta. Gärna med några bilder. Allt är av intresse, även mycket korta berättelser. Sänd in **före** den 1 maj 2008!

Välkomna med bidrag.
Redaktören

En stämningsbild från Sverige under åren 1939–1945.

GLÖM EJ ÅRSAVGIFTEN

MINDRE ARBETE FÖR KASSÖREN

TILLBAKABLICKAR
STURE FORNWALL MINNS

av Knut Björkenstam

Med anledning av Sven Söderhielms bortgång i mars 2006 ringde Sture Fornwall upp mig för att få visst underlag till en minnesruna i Svenska Dagbladet. Jag hade lärt känna Sven Söderhielm genom att vi båda var medlemmar i I 14 S. Sture Fornwall och Sven Söderhielm hade blivit bekanta med varandra under officersutbildningen. Båda blev sedan fänrikar vid Hälsingarna. Grunden var lagd för livslångt kamratskap.

Jag passade under samtalets gång på att fråga Sture Fornwall om han inte kunde tänka sig att bli medlem i I 14 S, vilket han inte hade något emot. Han infann sig till föreningens årsmöte i mars och tilldelades under värdiga former föreningsnålen, densamma som för moderföreningen. Jag orienterade också om att Hälsingar i Stockholm intar I 14-lunch den fjortonde i månaden. Det medförde att Sture Fornwall dök upp till lunchen i maj.

Vid lunchen underhöll oss Sture Fornwall med episoder från sin långa militära bana allt ifrån utbildningen på Kungsbäck via aspirantskola, krigsskola, krigshögskola samt olika befattningar i trupp- och stabstjänst fram till slutbefattningen som chef för Fältjägarna i Östersund. Allt detta fick mig att tänka på att det skulle kunna vara något för **Bocken.** *Jag frågade därför "historieberättaren" om denne kunde tänka sig att vid lämpligt tillfälle bli intervjuad av mig i akt och mening att eventuellt publicera hans minnen i kamratföreningens årsskrift. Svaret var positivt.*

Så kom det sig att min "redaktionssekreterare" tillika "Bocken-fotograf", det vill säga min hustru Agneta, och jag torsdagen den 25 januari 2007 infann oss i Sture Fornwalls hem i Saltsjöbaden för att genomföra intervjun. Det blev en trevlig eftermiddag med mycket historieberättande och timmarna rann raskt iväg. Vi hann även studera många av de fotografier som Sture Fornwall samlat på sig under sin långa militära tjänstgöring. Många välbekanta Hälsingar finns där representerade. Vi bjöds också på kaffe med utsökta bakverk. Som tack för att vi fick komma överlämnade redaktören ett exemplar av Bocken för 2006 och en flaska portvin, allt med stor tacksamhet mottaget av värden på stället.

Här föreligger nu resultatet. Jag hoppas att det skall vara tilltalande för läsarna och hos vissa även väcka personliga minnen till liv från en tid som flytt, en tid så annorlunda vår egen, på gott och på ont. Nu skall jag inte längre uppehålla Er med min inledning utan jag överlämnar ordet till översten av 1. graden, förre Hälsingeofficeren, Sture Fornwall. Var så god! Ordet är Ert.

*

"Jag föddes i Gävle 1919. Efter två år flyttade familjen till Stockholm och efter ytterligare några år till Uppsala. Då hade familjen hunnit utökas med min tre år yngre bror. Min pappa blev i Uppsala först chef för grosshandelsbolaget Frykberg och Åfelt. Grundaren Frykberg var släkt med officeren vid Hälsingarna, Nils Frykberg, som slutade som major därstädes.

Jag kom att genomföra hela min skoltid i Uppsala. År 1930 började jag i läroverket, Katedralskolan, där jag avlade mogenhetsexamen 1938. Jag hade då bestämt mig för att bli officer. Detta tyckte min pappa inte om, då han ansåg att officersyrket inte var ett vettigt yrke. Andra alternativ till officersbanan var att bli veterinär eller bonde. Jag var nämligen mycket intresserad av djur och natur. Det som fick mig att slutligen välja officersbanan var den utrikes- och säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa på 1930-talet. Dessa frågor intresserade starkt gymnasisterna i läroverket. Äldre kamrater hade valt att bli officerare bland annat vid Uppsalas eget regemente, I 8, och vid flygvapnet. Detta hade 1938 börjat med direktrekrytering av officerare. Fram till dess hade dessa förts över från armén och marinen.

Varför blev det I 14? Jag ville inte till I 8 då jag ansåg att naturen i Uppsalatrakten inte kunde tillfredsställa mina intressen. Då jag vistats en hel del i Dalarna lockade mig Dalregementet i Falun. I Gävle hade jag varit en del i samband med fotbolls- och bandymatcher. En av mina bästa kamrater under skoltiden hade en pappa som var överstelöjtnant vid Hälsingarna, nämligen "farbror" Sven Ryman. Då han fick höra talas om mina planer sade han: "Du ska bli officer vid I 14!" Och så blev det.

Jag ryckte in på Kungsbäck 1938 efter studentexamen. Bland mina kamrater fanns Carl Gustav Dahl, sedermera reservofficer vid I 14 och mångårig medlem i regementets två kamratföreningar. Men efter sex månader hoppade jag av. Omkring den 1 oktober 1939 återinträdde jag dock i det militära och kom då direkt till aspirantskolan i Linköping. Skolan var samlokaliserad vid Livgrenadjärregementet (I 4). Från Hälsingarna hade jag som kamrater Olle Rydvall, "Jack" Stanley, Sven Söderhielm och ytterligare en vars namn jag tyvärr glömt. Sven Söderhielm och jag kom med tiden att bli mycket goda vänner.

Utbildningen vid aspirantskolan var avsedd pågå till försommaren 1940. På grund av kriget blev det inte så. Vi hade aldrig nattpermission, ej heller permission efter klockan 22.00. Utbildningen var hård och effektiv. Den 9 april var vi ute på övning på I 4:s övningsfält. Då kom en rapportkarl och meddelade att vi omedelbart skulle infinna oss i gymnastiksalen på regementet. In trädde den elegante skolchefen kaptenen Carl Axel Grewell och sade: "Aspiranter, tyskarna har marscherat in i Danmark och landstigit i Norge. Verksamheten här skall upphöra och aspiranterna skall efter avrustning återgå till sina respektive regementen. Farväl aspiranter!"

Vi skulle resa hem dagen därpå varför några kamrater och jag gick ut och åt middag på "Frimis". Då kom bud om att all militär personal genast skulle infinna sig på sina regementen i Linköping. Vi organiserades i två kompanier och fick ta ut vår tidigare inlämnade utrustning. Utöver denna fick vi bland annat oss tilldelade skarpa handgranater som vi aldrig kastat utan bara sett bilder på. Med bussar transporterades vi ut till Malmslätt för att avvärja tysk luftlandsättning. Vi grävde eldställningar och övade motanfall. Vi var övertygade om att det skulle hända något. Samtidigt fick vi klart för oss att utbildningen i vissa avseenden var bristfällig.

Vid fyratiden på morgonen hördes kraftigt flygbuller. Vi såg stora maskiner nalkas och trodde att det var tyskarna som kom. Det visade sig dock att det var svenska B 3:or på väg ner till Skåne. Faran var över för denna gång. Klockan 08.00 kom meddelande om att vi skulle åter till kasernen för inlämning av vapen med mera. Personlig utrustning skulle behållas och skickas hem till respektive regemente dit vi också skulle återvända.

På I 14 placerades jag på Åke Buchts kompani. Verksamheten vid regementet präglades av kriget. Vi fick aldrig gå civila. Ofta blev det så kallad "pådragning" med bland annat försvar av regementet. Det var en fin tid att vara militär då. Minns schlagern *Det skall vara en fänrik i år.*

På hösten1940 kom jag till Krigsskolan på Karlberg. Det var den största kursen hittills i skolans historia. Vi var 250 kadetter. Kursen var mycket heterogen. Vissa kadetter hade gjort aspirantskolan, andra var reservofficerare med kompletteringskurs, andra åter var underofficerare utan studentexamen. Det var därför stor åldersskillnad mellan kadetterna. Då vi var så många hade alla utrymmen som fanns att tillgå tagits i anspråk för förläggning på skolan. Dessa räckte inte till varför flera kadetter förlades på Sportpalatset. Dessa kadetter kallade vi "badrukor". Bland regementskamrater på Krigsskolan fanns Olle Rydvall, "Jack" Stanley och Sven Söderhielm. Därutöver underofficerarna vid regementet Birger Stålmark och Olle Westerlund.

Förhållandena på Karlberg var i vissa avseenden mycket primitiva. Det fanns exempelvis endast en vattentoalett och den fanns på sjukhuset. Vi var förlagda i stora logement. Andra var förlagda i bagarvalvet där de tvingades jaga råttor. Vi hade aldrig under utbildningstiden nattpermission. Särskilt tillstånd för att resa hem kunde dock beviljas. Vi fick lämna skolan onsdagar, lör- och söndagar, men skulle vara inne tidigt om kvällen då portarna stängdes. Många som tänjde på bestämmelserna hamnade i arresten. Denna benämndes "Turkiet". Efter utsläpp därifrån samlades kadetterna på mässen och den före detta arrestanten utnämndes till "Riddare av Sesamorden" (RSO).

Lärarna och kadettofficerarna var som regel bra. Jag minns särskilt taktikläraren Calle "Slunga" Klingenstierna. Han framhöll nödvändigheten av

att vara långt fram och kunna fatta snabba och riktiga beslut. Som förste lärare i vapenlära och teknik hade vi den färgstarke Sven Thofelt. Som omväxling till alla teoretiska lektioner var det skönt med fysisk träning. Ridning hade ganska stort utrymme. Jag minns med glädje isgalopperna på Brunnsviken under ledning av norrlandsartilleristen löjtnanten Lars Bratt.

Under utbildningen inträffade olyckor, inte minst på grund av att vi hade dåliga kunskaper vad avser spräng- och tändmedel. Säkerhetsbestämmelserna var otillräckliga.

Efter två år kom order om att kursen skulle förlängas med ett halvår. Det innebar att min kurs fick sin fänriksutnämning den 1 oktober 1942. Så blev jag fänrik vid Kunglig Hälsinge regemente. Chef var då översten Carl Hamnström. Hans företrädare översten Casper Ehrenborg hade jag upplevt som aspirant. Min första tjänst blev som plutonchef för en bevakningspluton. Det dröjde emellertid inte länge förrän jag omplacerades och blev chef för volontärskolan. Eleverna där undervisades även i civila ämnen av kontrakterade civila lärare. För att spara på dessa lärares arvoden fick jag själv undervisa i räkning och modersmålet eller historia, jag minns inte exakt. Bland eleverna erinrar jag mig Urban Gjerulf och en som hette Stålhammar, dock inte Åke med samma efternamn. Dessa hade realexamen och ställde ofta kluriga frågor. Då jag själv inte var särdeles matematiskt lagd tog jag hjälp av min blivande svåger Lennart Arthur som var realare.

Jag kom att följa dessa elever från volontärskolan via kropral- till furirskolan. Jag hade inför den senare lagt in om semester då ett rykte nådde mig att jag skulle bli chef för den samlade furirskolan. Jag gick upp till stabschefen, major Hjalmar Eriksson, och anmälde att jag avsett ta semester och följaktligen inte kunde bli chef för skolan. Jag fick då svaret: "Semestern kan Du betrakta som indragen."

Jag fullföljde också viss beredskapstjänst under kriget. Den omfattade två omgångar vilket inte var så mycket. Vintern 1943 var jag i Härjedalen och ingick som gruppadjutant i staben för den så kallade Härjedalsgruppen. Staben var grupperad i Funäsdalen på Erikssons pensionat. Utöver den rent militära verksamheten var förbanden till stor nytta även för lokalbefolkningen. Vår läkare, vår tandläkare och vår sjuksköterska ställde sina tjänster till förfogande. Vi i vår tur kunde köpa förnödenheter av ortsbefolkningen, kanske inte alltid enligt vad lagar och förordningar bestämde.

En episod. Vid ett tillfälle råkade en tysk patrull komma in på svensk mark. En energisk posteringschef fångade in patrullen och med hjälp av landsfiskalen fördes tyskarna till Funäsdalen där de sattes in i arresten. Normalt skulle en tysk patrull som förirrat sig in på svenskt territorium direkt ha avvisats. Så skedde alltså inte vid detta tillfälle. Vad göra? Kontakt togs med militärbefälstaben i Östersund. Stabschefen där, Fale Burman, gav order om att tyskarna så diskret som möjligt skulle skickas tillbaka in i Norge.

Hösten 1943 kom jag att hamna i Värmland. Inför ett befarat anfall in i Sverige grupperades regementets dubbleringsregemente, I 44, i Torsbytrakten. Regementets chef var överstelöjtnanten sedermera översten Thorwald Haase. Jag var bataljonsadjutant på Oscar Tholléns bataljon med staben förlagd i Vägsjöfors. Allt verkade lugnt och säkert och bevakning av gränsen var huvuduppgiften.

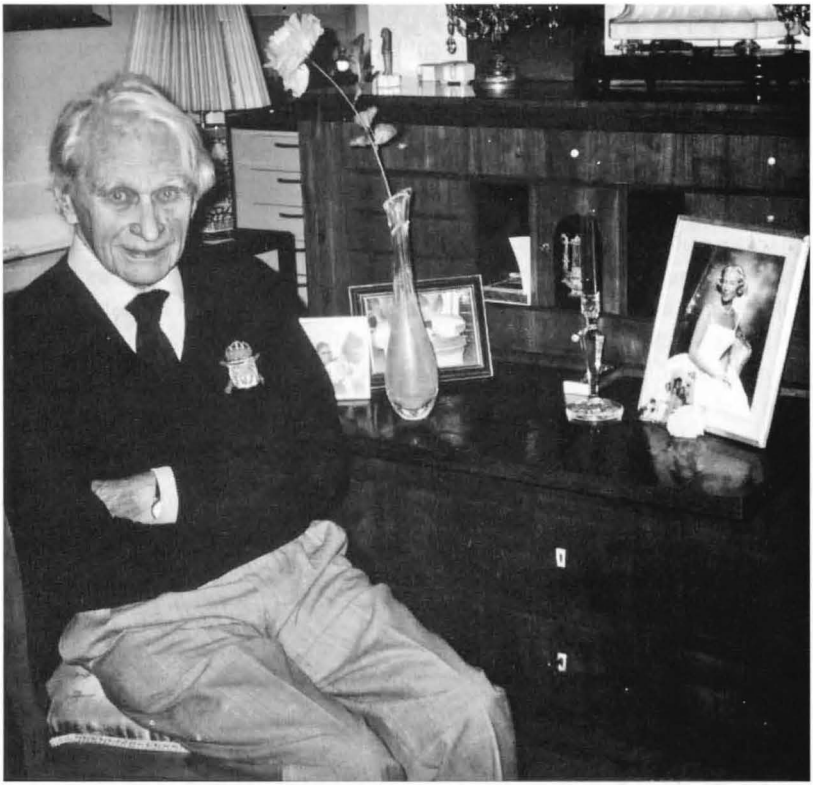
Då jag inte fullgjorde beredskapstjänst var jag plutonchef och utbildade rekryter i olika tjänstegrenar. År 1943 gifte jag mig med Gävleflickan Marianne Arthur. Vår första bostad blev en trerumslägenhet på Oskarsgatan 1. Där kom vi att bo fram till dess att jag kommenderades till Krigshögskolan (KHS) i Stockholm. Mera om detta längre fram. Vårt privata umgänge var främst med officersfamiljerna på regementet. Men tack vare min hustrus uppväxt i Gävle hade vi även civila vänner där.

Kriget slutade våren 1945 och jag var alltfort plutonchef vid regementet. År 1946 fick jag en kommendering som avdelningschef vid norska kadettskolan. Denna var förlagd till I 8 på Polacksbacken i Uppsala. Kommenderingen kom att vara från januari till september detta år. Norrmännen gillade ej svenskarna och särskilt inte svenska officerare. Det blev dock bättre efter hand som tiden gick. Skolchef var Bengt Hjelm, född och uppvuxen på Kungsbäck där hans pappa var underofficer. Kadetterna hade stor respekt för honom. Han bidrog till att allt blev så bra som det blev. Utöver mig från I 14 fanns också underofficeren Bertil Andersson på skolan som instruktör. Skolan var organiserad på två kompanier under befäl av en Wanselin från I 12 respektive Ove Nordström från I 16. Utbildningen kom att avslutas i Norge. Under många år träffades vi vart femte år i Oslo för kamratligt umgänge.

Efter avslutad kommendering i Uppsala kom jag till Infanteriets skjutskola på Rosersberg för att genomgå den obligatoriska kursen för subalternofficerare. Jag delade rum med min regementskamrat Lasse Nilsson. Skolan var nyttig. Chef för skolan var översten Regner Leuhusen. Kavalleristerna hade sina hästar med sig. Det förekom något som kallades för nattlig orderritt. Det var detsamma som nattorientering till fots men i detta fall till häst. Ridintresserade infanterister fick deltaga tillsammans med en kavallerist. Vid en tävling red jag tillsammans med Måns Alexandersson ur kavalleriet. Vi vann och fick första pris. Det är ett pris som jag är mycket stolt över. Förtjänsten var helt och hållet Måns "Alex".

Vid hemkomsten från Rosersberg försommaren 1947 blev jag åter placerad som plutonchef. Det fanns nämligen inga stater lediga för annan placering, exempelvis som kompanichef eller ställföreträdare för denne. Under denna tid föddes vår dotter Charlotte.

Min avsikt var att tentera och komma in på KHS i Stockholm. Inför tentamen fick jag viss tids tjänstledighet för att studera taktik, språk och krigs-

Sture Fornwall i sitt hem i Saltsjöbaden. Foto: Agneta Björkenstam.

historia. Jag bodde då hos en moster på Hornsgatan i Stockholm. Tiden var strängt inrutad. Jag läste på dagarna per korrespondens och erhöll på kvällarna privatlektioner. Dessa leddes av generalstabsofficerare. All utbildning fick jag betala själv. Vid tentamenstillfället var vi ungefär 150 som prövade varav sedan ett 30-tal blev elever vid KHS.

Sedan jag 1949 kommit in på KHS flyttade familjen till Stockholm och vi kom att bosätta oss i Lidingö. Efter genomgången tvåårig utbildning vid KHS blev jag aspirant vid Generalstabskåren. Familjen flyttade då åter till Gävle för att jag där skulle fullgöra trupptjänst. Jag var fortfarande plutonchef då det alltjämt saknades stater. Men för att i någon mån kunna få användning för de på KHS erhållna kunskaperna fick jag biträda militärbefälstaben i Östersund med krigsplanläggning för försvarsområdesstaben (fostaben) i Härnösand.

Efter två års aspiranttjänstgöring fick jag besked att jag skulle bli general-

stabsofficer. Jag ville inte tjänstgöra i de centrala staberna utan ville bli placerad vid militärbefälstab. Jag placerades från och med den 1 april 1953 i Skövde. Jag fick uppleva några effektiva och trevliga år. Den 1 oktober 1959 blev jag kapten vid Livgrenadjärregementet i Linköping. Efter sjutton år blev jag äntligen kompanichef. Jag fick vara kompanichef i ett och ett halvt år. Bra befäl, en av plutoncheferna var Åke Sagrén, sedermera arméchef.

Den 1 april 1961 blev jag överadjutant och major vid Generalstabskåren med placering som stabschef vid militärbefälstaben i Skövde. Där fick jag uppleva den färgstarke och dynamiske generalen Fale F:son Burman.

Fale Burman ville bestämma allt själv, även när till exempel hans bil skulle vara framkörd. Detta irriterade mig som stabschef varför jag begärde företräde hos militärbefälhavaren (MB) för att ställa en tjänstefråga. "Fråga Du!" Då sade jag: "Är det generalen eller jag som skall sköta staben?" Svaret blev: "Tacka faan för att det är Du!" Därefter kom vårt samarbete att fungera utmärkt.

Fale Burman var den ende av alla MB som motsatte sig förslaget till ny militärterritoriell ledning med helt integrerade milostaber, ett förslag som under första hälften av 1960-talet framlagts av utredaren Karl Frithiofson. Vid en stor samling i Göteborg av höga militära chefer talade Fale Burman vitt och brett för sin åsikt. Jag som stabschef smög till honom en lapp att han borde sluta och inte säga mer. Men det struntade han i och sade precis det som han inte borde säga. Varpå Frithiofson sade: "De som ej förstått det nya har diskvalificerat sig för fortsatt tjänstgöring". Det gällde således Burman och mig själv. Generalen skulle dock gå i pension 1966 då den nya organisationen var tänkt att införas. Jag hade många år kvar i tjänst.

År 1966 placerades jag som överstelöjtnant vid Fältjägarna (I 5) i Östersund. Innan jag tillträdde befattningen på I 5 var jag under ett halvt år chef för den svenska FN-bataljonen i Gaza. Detta var en nyttig erfarenhet.

Till min stora glädje utnämndes jag den 1 oktober 1968 till chef för Jämtlands fältjägare. "Ett lyckligt lottat regemente" för att citera en infanteriinspektör. Bra befälskårer, kunnig och plikttrogen civil personal. Bra förbandsanda.

År 1974 blev I 5 så kallat foregemente. Jag blev tillika befälhavare för ett försvarsområde som omfattade Jämtland och Härjedalen. Chefskapet över Fältjägarna var min lyckligaste tid i det militära livet.

Jag förde befälet över I 5 åren 1968 till 1979 då jag avgick med ålderspension. Under min chefstid fick jag en åtta månaders kommendering till Korea som chef för den svenska övervakningskommissionen. Det var på sitt sätt en något egendomlig uppgift.

Efter att ha slutat den aktiva tjänsten flyttade min hustru och jag till franska rivieran. Där kom jag att bo under tjugo år. Min hustru avled tyvärr redan 1991. Jag ägnade mig bland annat åt golfspel och åt att vara ord-

förande i Svenska Rivieraklubben. Vi hade under åren i Frankrike också ett boende vid Bosjökloster i centrala Skåne. Sedan 2005 är jag numera bosatt i Saltsjöbaden utanför Stockholm.

Jag vill så avsluta med några minnesbilder från Kungsbäck och tankar kring regementet. Innanför kasernstaketet rådde ett strikt liv. Regementet var som ett samhälle för sig. En närhet rådde mellan alla gällande såväl värnpliktiga som befäl och familjemedlemmar. Dagligen konfronterades jag med hustrur och barn till anställda. Det var främst underofficersfamiljer som bodde i ena gaveln på de tre manskapskasernerna. Flertalet familjer hämtade sin mat i manskapets kök. På bageriet bakades grovt bröd som kallades kusar.

Stabilitet rådde i organisationen. Kompaniadjutanterna bodde i en lägenhet i nivå med respektive kompani. Dessa hade egen ingång till kompanikorridoren. I ändan på denna hade adjutanten ett eget förråd.

Trots att indelningsverket lades ner 1901 fanns alltjämt i tjänst vid regementet fyra indelta soldater. Dessa hade under tiden utnämnts till furirer och tjänstgjorde i förråden, målboden på skjutbanan eller manskapsköket. En av de mest namnkunniga var indelte furiren Trygg som bodde strax söder om kasernområdet.

Som ung subaltern upplevde jag officerskåren som en samling väldigt gamla människor. Ingen var emellertid över femtio år. Pensionsåldern för kaptener, fanjunkare med flera var nämligen femtio år. Många av dem satt under flera år på samma tjänst. Det fanns dock en viss grad av stabilitet i verksamheten. Allt fungerade efter ett bestämt tidsschema: exakt klockan 07.30 trädde regementschefen ut på kaserngården efter att ha visiterat vakten framför kanslihusets utsida. Alla skulle vara på plats. Vid samma tidpunkt skedde avlämning till kompanicheferna. Revelj blåstes varje morgon klockan 06.00 av en signalgivare från signalstenen. Under regementsmötet i september spelade hela musikkåren såväl revelj som tapto. Varje lördag förrrättades korum.

På officersmässen på Hälsingarna "regerade" fröken Elsa. Hon hade varit i tjänst sedan början av 1920-talet. För henne tycktes inget vara viktigare än att mässen skulle fungera. Utöver Elsa fanns också en kokerska anställd, fröken Karin. Fröken Elsa tog hand om de yngre och bistod i deras uppfostran av hur de skulle bete sig på mässen. När jag till exempel beställde in en starkare dryck kunde fröken Elsa säga: "Det är för starkt. Det skall fänriken inte ha." Då jag sedan jag lämnat Gävle ibland återkom för tillfälliga besök passade jag ofta på att hälsa på hos fröken Elsa så länge som hon fanns kvar.

Till slut. Ingen på regementet ville vara för mer än någon annan. Det väsentliga var att allt skulle fungera praktiskt och utföras på ett riktigt sätt. Jag minns mina år vid Kunglig Hälsinge regemente med glädje och tacksamhet".

MINA FÖRSTA ÅR MED KUNGLIG HÄLSINGE REGEMENTE III

Aspirantskolan och Försvarets läroverk

av Folke Alnevik

Aspirantskolan

I beredskapstjänst hade furiren alltid en bestämd sängplats i tält eller inomhus, men hemkommen till kasernen blev han en vagabond som sökte härbärge i något av kasernernas furirrum. Det blev 6. kompaniet i B-kasernen där en sängplats var ledig. Det passade mig bra, enär utrustning till aspirantskolan skulle hämtas en trappa ner på 5. kompaniet. På regementsorder (rego) 80/1943 framgick bland annat att jag hade krigspermission den 23 december 1943 till och med den 6 januari 1944 med utryckning den 24 mars samma år från aspirantskolan.

Den 11 oktober 1943 ryckte tio förväntansfulla blivande officersaspiranter in i östra flygeln på Karlbergs slott. Bland dem fanns också min skolkamrat från Bollnäs samrealskola, Fred Brolin. Rolf Lundkvist och Åke Palmaer blev också senare kända officerare på I 14. Det var samma trångboddhet i logementen som när jag ryckte in 1940. De sanitära förhållandena var dock avsevärt bättre. Vi hade torrtoa på vinden. Dagligen tidigt om morgonen byttes kärlen ut av de så kallade "dassgubbarna".

Mitt aspirantnummer 741 antydde omfattningen av den massproduktion av officerare som senare skulle fylla vakanser i fält och på kasern. De stora officerskurserna och reservofficerares övergång till aktiv tjänst medförde emellertid på sikt försvårande möjligheter till karriär för bland annat min officerskurs 1946–1947. För denna kunde kaptensbefordran (och lön) ta upp till 13 år mot normalt nio till elva år.

Överste Gilbert Nordqvist var chef för Krigsskolan som Aspirantskolan var samlokaliserad med på Karlbergs slott. Min avdelningschef var löjtnant Nils de Verdier. Med sin "djupa" röst, sin målande beskrivning och sin konsekvensanalys av politiska och militära skeenden gav major Malcolm Murray en gång i veckan en fascinerande genomgång av krigsläget.

En stor del av utbildningen utomhus ägde rum i kända trakter: Järvafältet och Översjön men också Pampas intill Karlberg erbjöd stora områden för utomhustjänst: ridning, fälttävlan, skjutning med mera. Skjutning med pansarvärnsluftvärn (pvlv) och 12 cm granatkastare (grk) genomfördes på

I 14-aspiranter till kurs 1943–1944. I främre raden de som senare blev aktiva officerare. Från vänster Åke Palmaer, Fred Brolin och Rolf Lundqvist. Författaren längst upp till höger.

Väddö, fältarbeten i Södertörns villastad och Skarpnäck. I fältarbeten visades och instruerades i handhavande av nya typer av materiel som de krigförande använde. Militärpedagogik och förvaltningstjänst var för mig nya ämnen.

Apropå pvlv-kanon berättade en elev som varit troppchef för en vakthavande pvlv-tropp hur en tysk slagkryssare (Scharnhorst?) i Blekinge yttre skärgård passerat innanför den svenska territorialgränsen. Med troppen i eldställning var han just i färd med att skjuta. Då kom kompanichefen, som redan fått information om incidenten, springande och ropade "Eld upphör!". I stället för skott blev det en diplomatisk not.

Den 20 februari 1944 skedde avresa till Sollefteå för vinterutbildning och med ankomst tidigt dagen därpå. Skidlöpning i solsken och bra före varefter alla skulle vara nedbäddade klockan 18.30. Även dag två och tre var det obligatoriskt till sängs två timmar varje dag. Först efter tre dagar genomfördes den första skidträningen på tio kilometer. Vi samövade med kavalleriets aspirantskola med bland annat skidtolkning efter häst. Övningarna kulminerade med fältskjutning i kompani på Tjärnmyren under inspektion av ställföreträdande militärbefälhavaren överste Ryman. Sedan återstod tävling 30 kilometer och fri åkning i Hallstabacken. På min fritid hade jag inte bara åkt skidor utan också suttit på hästryggen och till och med tillsammans med några kamrater ätit supé på Appelbergs. Hemresa från Sollefteå klockan 22.25, tågstopp och utspisning 23.20 i Långsele. Även i Krylbo stannade tåget för avstigning och utspisning som sköttes av lottor. Ankomst Stockholm onsdagen den 8 mars klockan 11.00.

Efter kompaniafton den 6 mars i Sollefteå fick damerna nu vara med vid Karlbergsbal den 25 mars. Avtackning med arméchefen generallöjtnant Ivar Holmqvist. Prisutdelning sköttes av överste Bertil Uggla. Jag vann seriefälttävlan och fick en Karlbergstavla samt två silver och en brons.

På rego den 4 april 1944 antogs jag som officersaspirant.

Sommaren 1944

Enligt "Organisations- och förläggningsplan" var första bataljonen förlagd till A-kasernen, andra bataljonen till B-kasernen och tredje bataljonen till C-kasernen. I den sistnämnda fanns också yrkes- och musikkompanierna. Där fanns också på vinden befälsskrädderiet som efter min officersutnämning och tack vare ekiperingsbidrag kunde sy upp permissionsuniform, kappa, smoking och frack åt mig.

Den 11 april anmälde jag mig för kapten Floore, 4. understödskompaniet på bottenvåningen i A-kasernen. Jag placerades som troppchef för andra troppen, andra grkplutonen. Jag fick order att utspisa med övriga aspiranter. En ny aspirantmäss invigdes den 25 maj. Min furirslön fick jag behålla. Jag fick dock ej bo i furirrum utan hyrde ett rum (inneboende) på Bergsgatan.

Skatt för 1943 betalades 1944. Min taxerade inkomst var 2.670 kronor och den beskattningsbara inkomsten 1.980 kronor. Första uppbörden av kronoskatt var på 62 kronor och betalades i november 1943, andra uppbörden den 29 april på 41:51 kronor. Värnskatt erlades den 2 februari om 73 kronor. Den kommunala skattens första uppbörd den 6 till den 14 mars omfattade 71:56 kronor, den andra den 5 till den 10 juni om 71 kronor och den tredje den 2 till den 9 september på 70 kronor. Kronans kost beräknades per år till 540 kronor, bostad 60 kronor (336 dygn inklusive tältförläggning) och beklädnad till 80 kronor.

Min konstituering till sergeant den första september medförde en avsevärd höjning av lönen till 329:90 kronor i månaden.

Här kan jag passa på att inskjuta att när jag hade månadslön hämtade jag ut den på posten. Däremot om jag uppbar terminslön utkvitterades den till och med krigsslutet hos kompaniadjutanten.

Under min tid i Gefle IF, samtidigt med Gunder Hägg, omvandlades den gamla typen av priser med pokaler och liknande (se major Nils Frykbergs prissamling i mässen i Soldathemmet) till nyttopriser i form av konst, smycken, utrustning för hus och hem med mera till en av Svenska Friidrottsförbundet bestämd högsta kostnad (amatörbestämmelserna), dock ofta subjektivt beräknad.

Onsdagen den 12 april ryckte rekryterna in och så började den utbildning som i grunden inte ändrats så mycket under årens gång. Krigsmannaerinran lördagen 15.00 till 17.30. Idrottshusrevyn på kvällen i Exercishuset. Några väsentliga skillnader finns dock, nämligen befälstillgången då: plutonchef,

plutonchefs ställföreträdare och fyra till tio ytterligare befäl per pluton. Praktiskt taget inga hjälpmedel fanns att tillgå för att underlätta vid genomförandet av lektioner inomhus eller övningar utomhus.

Med en idrotts- och i synnerhet friidrottsintresserad regementschef, överste Carl Hamnström, och en entusiastisk friidrottsledare i sergeanten Claes Öberg dominerade I 14 IF friidrotten i Gästrikland individuellt i DM med lagsegrar i alla DM-stafetter och stadslöpningar.

Signalplutonen blev genom sergeant Öberg i praktiken Sveriges första idrottspluton. Den stora sambandscentral som I 14 hade under kriget bemannades 24 timmar om dygnet av signalister som tjänstgjorde i åttatimmarspass. I samband med inskrivningar och från rekrytomgången kunde till signalplutonen överföras "friidrottare". Villkoret för dessa var dock att klara signalprovet. Träning och tävling för I 14 IF underlättades. Sergeant Öberg var också en skicklig utbildare i signaltjänst. Hans elever kunde därför efter avslutad militärtjänst på grund av sina signalkunskaper räkna med snabb civil anställning. Träning och tävling för I 14 IF underlättades också för "friidrottare" på övriga förband vid regementet.

Jag tränade själv inte mycket men deltog i ett 30-tal tävlingar varav ett 20-tal individuella inom närområdet men också runt om i Sverige.

Försvarets läroverk

Fredagen den 6 oktober 1944 ryckte jag in till Försvarets läroverk (FL) i Uppsala. Dagen därpå skedde uppackning av utrustning och placering. Jag fick nummer 347 och blev logementschef. Min månadslön sänktes till 155 kronor, men kommendering utanför I 14 gav mig 15 kronor i terminslön.

FL var en internatskola men under avsevärt enklare former än de vid de civila internatskolorna: militär massförläggning i logementet och massutspisning i manskapsmatsal. Under chefen överste Hans Berggren löd också Arméns underofficersskola (AUS). Kapten Sjögren var chef för aspirantkompaniet (2.).

Utbildning skedde i en nybyggd, väl utrustad läroverksbyggnad med både en stor aula och en förnämlig badanläggning. Skollokalerna hade invigts den 19 september av dåvarande kronprinsen Gustav Adolf, drygt två veckor före vår inryckning. Aulan utnyttjades inte bara av AUS/FL utan också av andra förband, Uppsala universitet och i brist på lokaler i Uppsala även för teater, konserter med mera till stor glädje för oss som hade denna tillgång så nära.

En sådan uppsättning kunniga och engagerade lärare med rektor Erik Terner i spetsen tror jag inte något gymnasium i Sverige kunde uppvisa. Tag till exempel adjunkt Sven Ljungquist i matematik. Några i klassen sade till honom att han gick för fort fram. Svaret var: "Det skall vi göra något åt". Resultatet blev ett par extra lektioner i veckan under några veckor. Men in-

Klass 4 Sn 2 på FL. Författaren längst till vänster i andra raden. I första raden syns de blivande kadetterna vid I 14: andra från vänster Paul Strömberg, andra från höger Bengt Emilsson.

te bara de berörda deltog utan hela klassen ville vara med. Professor Einar Carlsson fängslade oss så att vi glömde både tid och rum (vi glömde rasten) med sin målande beskrivning av kärlek och storpolitiska intriger som fick Henrik VIII av England att förskjuta eller avrätta sina gemåler.

Och eleverna! En aldrig sinande kunskapstörst. Trots pågående beredskap och krig, oavsett regn eller snö, värme eller kyla och utan ansvar för trupp kunde eleverna ägna sig åt en enda uppgift och det gjorde de också. Med skoldagen inramad av frukost klockan 07.00 och middag klockan 17.00 omfattade arbetsdagen nio lektionstimmar, lördagar dock fem timmar, sex dagar i veckan. Enskilda studier i form av läxor till klockan 23.00–24.00 och ibland hela veckoslut. Som ett privilegium blev studierna både ett nöje och intresse vilket tillvaratogs av lärarna som i undervisningen gick långt utöver kurs och kursmateriel.

I min klass 4 Sn 2 hade alla realexamen sedan tidigare. Därför blev studietiden på FL endast två år. Under det första året 1944–1945 läste vi alla gymnasieämnen medan undervisningen 1945–1946 koncentrerades till vad som kallas kärnämnen: svenska, tyska, engelska, matematik, historia och gymnastik.

Ett väl sammansatt veckoprogram gav även stimulans åt kroppen genom gymnastik eller vanligast fri verksamhet varvid jag ägnade mig åt löpträning. Studiebesök som till exempel vid riksdagshuset och friluft- och idrottsdagar gav väl behövda avbrott i stillasittandet. Färsk krigshistoria levererade den amerikanske generalen Patton vid sitt besök den 30 november 1945.

Slutet av mars och början av april 1946 ägnades åt studentskrivningar. I svenska skrev jag om "Hollands öden under nya tiden". Prov i gymnastik genomfördes i slutet av april. Svenska, tyska, engelska och matematik var mina ämnen vid de muntliga förhören i samband med studentexamen. Den avlade jag tisdagen den 14 maj. Detta firades med släkt och vänner på Flustret. Studentmiddag med klassen intogs på Gillet. De intensiva studierna gav många goda resultat.

Många fann studietiden så inspirerande att de ville fortsätta att studera. Många diskuterade "avhopp" och flera tog avsked för fortsatta studier. Detta sågs inte med blida ögon av Krigsmakten som bestämde att kommande studenter efter avslutad examen måste förbinda sig att fortsätta inom Krigsmakten ytterligare två år.

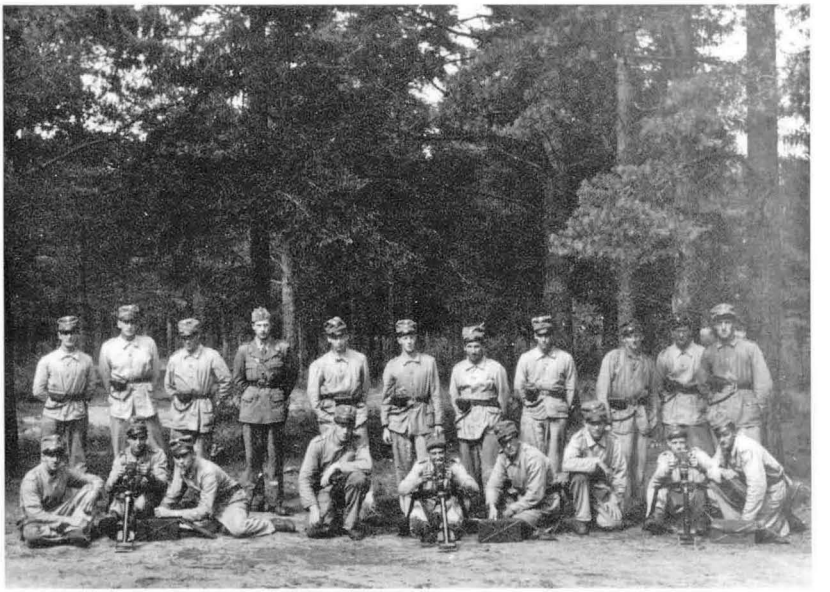
"Sommarjobb" 1945 och 1946

Under somrarna var det studieuppehåll varvid eleverna skulle tjänstgöra på respektive förband. Sommaren 1945 placerades jag på tunga plutonen på 7. kompaniet under perioden den 14 maj till den 3 oktober. Jag började dock med att vara tjänstledig i två veckor.

Lördagen den 19 maj gifte jag mig i Heliga Trefaldighetskyrkan i Gävle med fröken Anne-Marie Engström. Efter bröllopsmiddagen flyttade vi in på Kaserngatan 37 för att så småningom flytta in i en liten våning i ett nybyggt hus på Vågskrivargatan. De följande pingstdagarna tillbringade vi i Stockholm där I 14 IF deltog i Dagens Nyheters stadslöpnings civila klass 3. Regementets lag vann. Jag sprang en sträcka från Slussen till Logårdstrappan. Där stod Anne-Marie och väntade för vidare färd till Hasselbacken för supé och dans.

Jag kunde konstatera att konditionen inte var den bästa. Detta berodde på att studierna under de två vinterhalvåren prioriterats varvid jag varje vinter gått upp fem à sex kilo i vikt. Med koncentrerad träning och flitigt tävlande kunde "formen" efterhand förbättras så att jag vid återinvigningen av regementets renoverade idrottsplats kunde vinna 400 meter. Då arrangerades för första och sista gången nationella tävlingar på denna arena. Det var den 7 juni och min tid var säsongens bästa i Sverige.

Efter två meriterande segrar på Stadion i Stockholm 1945 blev jag uttagen till landslaget. Där kom jag att bli "bofast" de närmaste fyra åren. Trots deltagande i ett 20-tal individuella tävlingar, dock på helger och kvällstid, kunde jag bidra normalt i utbildningen.

Utbildning av kulspruteskyttar. Författaren står som fjärde man från vänster i bakre ledet.

Skördeuppehåll om 14 dagar skedde för alla under hösten. För befäl som inte kunde leda i bevis att de skulle "skörda" blev det befälsutbildning på regementet.

Vid regementsmästerskapen i friidrott vann mitt kompani stafetten och regementschefen hade nöjet att se sin son spränga målsnöret.

Tjänsten sommaren 1946 vid regementet började jag med att övervaka rykten av hästarna under två dagar med början klockan 05.00 varje dag. Jag började i stora stallet och fortsatte sedan i officersstallet. Jag hade också nöjet att höra regementschefen förklara min pluton som den bästa vid en av honom genomförd inspektion.

(Fortsättning i Bocken 2008)

KONTAKT MED KRIGSMAKTEN
Nr 1 Årg 1 Juli 1945

KONUNGENS TACK

TILL KRIGSMAKTEN DEN 1 JULI 1945

DÅ DEN FÖRSTÄRKTA FÖRSVARSBEREDSKAPEN denna dag upphör, vill Jag tacka Sveriges krigsmakt för vad den uträttat under sjuttio månaders ofred omkring oss.

Sveriges fred har kunnat bevaras. Det är visserligen för tidigt ännu att klarlägga och inbördes rätt avväga de skilda anledningarna till att så kunnat ske. Men Jag är djupt medveten om den betydelsefulla andel krigsmakten haft därutinnan att vi kunnat bevara icke blott freden utan även friheten.

Det har varit nödvändigt att under dessa gångna krigsår snabbt bygga upp vårt försvar till största möjliga styrka. Denna förstärkning av vår krigsmakt har kunnat genomföras endast under anspänning av alla tillgängliga krafter och för stora kostnader. Med djupaste tillfredsställelse konstaterar Jag, att vad Jag och Min regering krävt av Sveriges folk givits i en anda av enighet kring försvaret, som alltfort består. Försvaret har blivit en hela folkets angelägenhet. Det är Min fasta övertygelse, att därigenom skapats den viktigaste förutsättningen för att försvaret skall få den inre styrka förutan vilken krigsmakten är av ringa värde.

Vårt försvar har icke behövt sättas på det yttersta provet. Men likväl har det drabbats av förluster. Vi äro alla tack skyldiga de många, som fullgjort sin plikt intill döden. Vi böja våra huvuden för deras minne. Jag uttalar Min varma medkänsla för deras efterlevande. Vi stå även i skuld till alla dem, som under sin tjänsteutövning ådragit sig svåra bestående skador.

Vapenskiftet i vår närhet har upphört för denna gången. Vi veta föga om framtiden. Visserligen hoppas en plågad mänsklighet på bättre och ljusare tider. Men de, som ofärden gått fram över, äro förvisso medvetna om vart vapenlöshet leder. Vi ha sett en skrämmande verklighet tätt inpå våra gränser. De erfarenheterna ge oss anledning nog att även framgent se om vårt hus och hålla vårt försvar berett. Så bevara vi bäst åt dem, som skola taga arv efter oss, vårt älskade fäderneslands frihet och fred.

KUNGSBÄCKSMINNEN

av Carl-Erik Asplund

Vad kan en snart 85-årig fältjägare från de djupa skogarna i Jämtland ha för anknytning till I 14, Kungsbäck, Boulognerskogen, Strömvallen, Trefaldighetskyrkan, Gävle stadsteater, ja Iggön och Testeboån med för den delen. Jo, så här började det.

Efter att vintern 1943–1944 först ha fullgjort den endast för min årsklass och i bränslebristens dagar nödvändiga "tjänsteplikten", det vill säga ut i skogen och hugga minst 150 kubikmeter "kastved", i mitt fall i privat regi och på egen skog, eller 175 kubikmeter i av Bränslekommissionen centralt ordnade huggarläger, så följde våren/sommaren 1944 obligatorisk soldatutbildning vid I 5, Fältjägarna i Östersund.

Först, och då tillsammans med min ett år yngre bror Sixten, en lång vinter i en kall fäbodstuga med en karbidlampa som enda belysning, en dryg skidmil från hemmet. Sedan följde våren 1944 ett halvårs harvande på kaserngården hemma på I 5. Därefter blev det en kommendering till I 14 för att under sex månader genomgå förberedande plutonchefsskola. Och just här och nu så börjar ett nytt äventyr.

Det snabba miljöombytet till I 14, Kungsbäck och närbelägna Boulognerskogen blev därför närmast en miljöchock och har så förblivit. Min hustru Ingegerd och jag har ett fritidshus i ett gammalt fiskeläge, Skatan, ett par mil söder om Sundsvall. Som boende utanför Stockholm passerar vi alltid Gävle på väg till Skatan. Varje år blir det minst ett par besök vid kaféerna i Boulognerskogen med lystna blickar mot det, åtminstone sommartid, stängda gamla kära tillhållet, nämligen Soldathemmet.

Inledningsvis har jag nämnt att jag känner mig ha anknytning till flera kända platser i och omkring Kungsbäck. Jag skall nu försöka "beta av" så många Kungsbäckspärlor som möjligt. Först då minnet av ett par mycket uppskattade befäl under tiden på Kungsbäck. Jag tänker då främst på löjtnanten Åke Bendrik och sergeanten Otto Hälsingdal. Med aldrig svikande pondus och glatt humör i ledet under soldatmarschen runt Storsjön, ett sjönamn som tydligen inte bara finns hemma i Jämtland. Ja, Åke och Otto var också med under mer eller mindre strapatsrika överskeppningsövningar med våra handdragna PV-/PVLV-kanoner vid Testeboån, halvannan mil norr om Gävle.

Vi fick också vara med om en ganska så ansträngande förflyttning, fotmarsch givetvis, vintertid med tältboende en vecka ute på Iggön norr om Gävle. Rak- och tvättvatten hämtades direkt ur det nästan isbelagda havet. Korta besök i närbelägna fiskarstugor med brödkakorna hängande på trästång i stugtaken icke att förglömma!

Ja, mycket mera skulle'ha kunnat nämnas om vårt halvårslånga liv på Kungsbäck. Men våren 1945 blev det efter en mycket kall vintermanöver hemma i skogarna kring Ragunda förflyttning till I 16 och Halmstad för genomförande av plutonchefsskola. Till Halmstad följde också löjtnanten Bendrik och sergeanten Hälsingdal. De blev, som många av oss från Kungsbäck tyckte, tyvärr placerade på ett annat skolkompani.

Jag nämnde inledningsvis också platser som Gävle stadsteater, Strömvallen och Trefaldighetskyrkan som bidragande orsaker till ett bestående kärleksfullt förhållande till Gävle i allmänhet och I 14 och Kungsbäck i synnerhet. Först då Gävles stolthet, dess fina teaterbyggnad.

Vår kompaniassistent hade ofta svårigheter att bli av med tilldelade gratisbiljetter till konsert- och teaterföreställningar. Min "sängkamrat" under de två åren på I 5, I 14 och I 16, helt nyligen bortgångne fältjägaren och sedermera idrottsläraren vid Flygkrigsskolan i Ljungbyhed, Hans Erik Hansson, och jag var inte sena att löpa nerför Kungsbäcksvägen till "Slottsteatern", höll jag på att skriva. Men varför inte, ty så kändes det för oss bondgrabbar, då som nu. Ett bestående intresse för teater och framförallt ett livslångt sådant för opera blev det hur som helst.

Här skulle mina minnen från Gävle och Kungsbäck i huvudsak vara avklarade men ödet ville annorlunda. Det blev av orsaker jag nu inte närmare vill gå in på inget Karlberg för min del. I stället blev det Påhlmans i Stockholm och sedan direkt hem till Östersund för att söka arbete.

Då började också min internationella karriär som skridskoåkare och det vid 25 års ålder. Och hur underligt det än kan låta så kommer Gävle, Strömvallen och Trefaldighetskyrkan att samfällt bli en sorts språngbräda till vad som till min och många andras stora överraskning skulle komma. Mina framgångar inom skridskosporten började bland annat med en SM-tävling på Strömvallen. Som pris erhöll jag en tenntallrik med en etsning av just Trefaldighetskyrkan. Denna tallrik har jag som ett kärt minne av mitt skrinnargenombrott och första skridskopris, just på Strömvallen i Gävle för mer än 57 år sedan!

I samband med den trevliga resan till Gävle i anslutning till kamratföreningens årsmöte 2007 fick jag av Knut Björkenstam en vänlig förfrågan om jag ville/kunde skriva några rader om mina minnen från Kungsbäck. Då jag började fundera över dessa raders innehåll så var min första tanke att förklara varför jag som fältjägare för ett tiotal år sedan gick med som medlem i I 14 S, därtill ombedd av min gode vän och arbetskamrat, Carl Gustav "Gösta" Dahl. Kommen så här långt, ja för långt tycker nog en del, så får det jag här ovan redogjort för vara orsak nog.

Med fältjägarhälsning från värnpliktige sergeanten 161-5-43 Asplund.

MINA UNIFORMER OCH JAG

av Knut Björkenstam

Att skriva om min tid i "Kunglig Majestäts och Kronans tjänst" skulle jag kunna göra med utgångspunkt från alla de olika uniformsmodeller som jag själv burit eller, vad avser exempelvis uniform m/ä, sett andra bära.

När jag ryckte in till Livkompaniet måndagen den 28 maj 1956 för 15 månaders utbildning var den personliga utrustningen alltjämt av andra världskrigsmodell. Fältuniformen var m/39 med alla dess "remtyg": livrem, alternativt ammunitionsgördel beroende på personligt vapen (gevär m/96, m/38 eller automatgevär m/42 B), kulsprutepistol med magasinsväska för sex magasin à 36 skott i vardera och "rengöringsprylar", gasmask, kartfodral, bajonett i livremmen alternativt ammunitionsgördeln. Kulsprutegevärsskyttar bar väska ett och två med ammunition (vill minnas 20 skott per magasin) respektive materiel för vapenvård och så vidare. Härtill kom ryggsäck m/39 med mes och rullad kappa/päls och verktyg (spade eller hacka). Vi var väl "insnörda" av alla remmar.

Permissionsuniformen var snyggare än m/39 i kommisstyg, nämligen m/52 med ljus vapenrock och mörka byxor och med knappar och emblem i gul metall. I slutet av 1950-talet började förändringens vind blåsa. Nya uniformsmodeller prövades och fastställdes, likaså personlig utrustning av olika slag såg dagens ljus, exempelvis stridsselen på gott och ont.

Min historia är mina uniformers. Jag börjar med linnekläderna, den så kallade grötmunderingen, med blyknappar. Den torde härstamma från 1920-talet. Rocken skulle användas bland annat vid utspisning i matsalen samt vid vapen- och materielvård. Så följde m/39 och m/52, redan berörda. Den så kallade FN-uniformen i tunt linnetyg, m/56, hade jag möjlighet inköpa då jag gick på Karlberg. Den var behaglig på sommaren.

Sedan infördes fältuniform m/58 (den grå) och m/59 (den gröna, kallad "spenatfracken"). Vi var ett par befälselever från Livkompaniet som vintern 1957 gick mannekänger för regementets befäl för att visa upp prototypen till m/58 med dess tillbehör. Allt skedde i ordersalen högst upp i marketenteriet och inför regementschefen överste Curt Göransson. Vapenrocken var försedd med plastskydd på armbågarna och dito på byxornas knän. Detta med plasten kom ganska snart bort då den kylde på vintern. Till m/59 infördes så småningom gröna långbyxor.

Efter de två fältuniformerna följde den nya dagliga dräkten och permissionsuniformen m/60 (stålgrå) som även blev högtidsuniform med vit skjorta, sidenslips och "glädjebälte". Modell till ny högtidsdräkt à la flygvapnets

med vissa m/ä-attribut var framtagen, men kom inte att antas. Tiden var inte mogen för detta. Den förevisades dock, jag tror det var hösten 1960, uppe i filmsalen i A-kasernen. Mannekäng var kaptenen Rune Eriksson.

Det visade sig ganska snart att m/60 inte var praktisk för framförallt truppbefälet. Då kom m/68 i grönt tyg och midjekort jacka.

Sedan dröjde det tjugo år innan nästa stora förändring inom uniformsområdet gjordes. Då ersattes m/60 av m/87. Den nya modellens vapenrock var inte livsydd och hade fyra i stället för fem knappar framtill. Denna uniform kunde bäras med antingen midjekort jacka (m/87 A) eller med vapenrock (m/87 B). Även en ny kappa togs fram, något längre än kappa m/60.

En ny högtidsuniform antogs, m/86, erinrande om motsvarande inom de andra vapenslagen. Och så kom ett nytt fältuniformssystem benämnt system 90, den så kallade "lövhögen", av kamouflagemönstrat tyg.

Således har jag burit tio olika uniformsmodeller. Uniform m/86 inköpte jag aldrig. Dessutom har jag upplevt äldre kamrater bära m/ä. Den avskaffades 1966 men har sedan ett flertal år återkommit för Livgardet (tidigare Svea livgarde och Livgardets dragoner).

Nu indelas uniformer i: stridsuniformer, arbetsuniformer, paraduniformer, musikuniformer, sällskapsuniformer och specialuniformer. Exempel på de senare är särskilda mammadräkter.

Ja, som jag angav inledningsvis, så här kan en tidigare officer också beskriva sin väg genom yrket fram till pensionen.

Författaren i

m/52 *m/59* *m/60* *m/90*

MITT OBSERVATIONSÅR I ANGOLA OCH UNAVEM III

av Lars Åke Swärdenholt

Efter förberedelser i Niinisalo i Finland och genomförd kurs UNMOC 2-95 (som inom parentes var en av de allra bästa militära kurser jag genomgått), var det "dax" att avresa till Angola den 14 januari 1996 tillsammans med fem andra svenska majorer och kaptener.

I Sverige var det vinter och minus 7–8 grader kallt. I Angola på Luanda Aeroporto var det 38 grader varmt!

Nya förberedelser

850 mil hemifrån började ånyo förberedelser för att vara välorienterad på det lokala planet. Den rådande militära och politiska situationen mellan FAA (MPLA) och UNITA, kriminalitet och Angolas gissel nummer ett – minor – samt aktuella sjukdomars utbredning på ort och ställe stod på programmet.

Egna förberedelser

I det stora landet – tre gånger Sverige till ytan – med klimat från öken till tropisk regnskog var lokalt förutsättningarna för att ordna transporter, mat, vatten, samband och sjukvård helt olika andra platser, varför detta måste detaljplaneras.

FN tillhandahöll någon form av "bostad" ute på TS (Team Site), men i övrigt fick den enskilde observatören lösa allt i egen regi.

Livet på TS

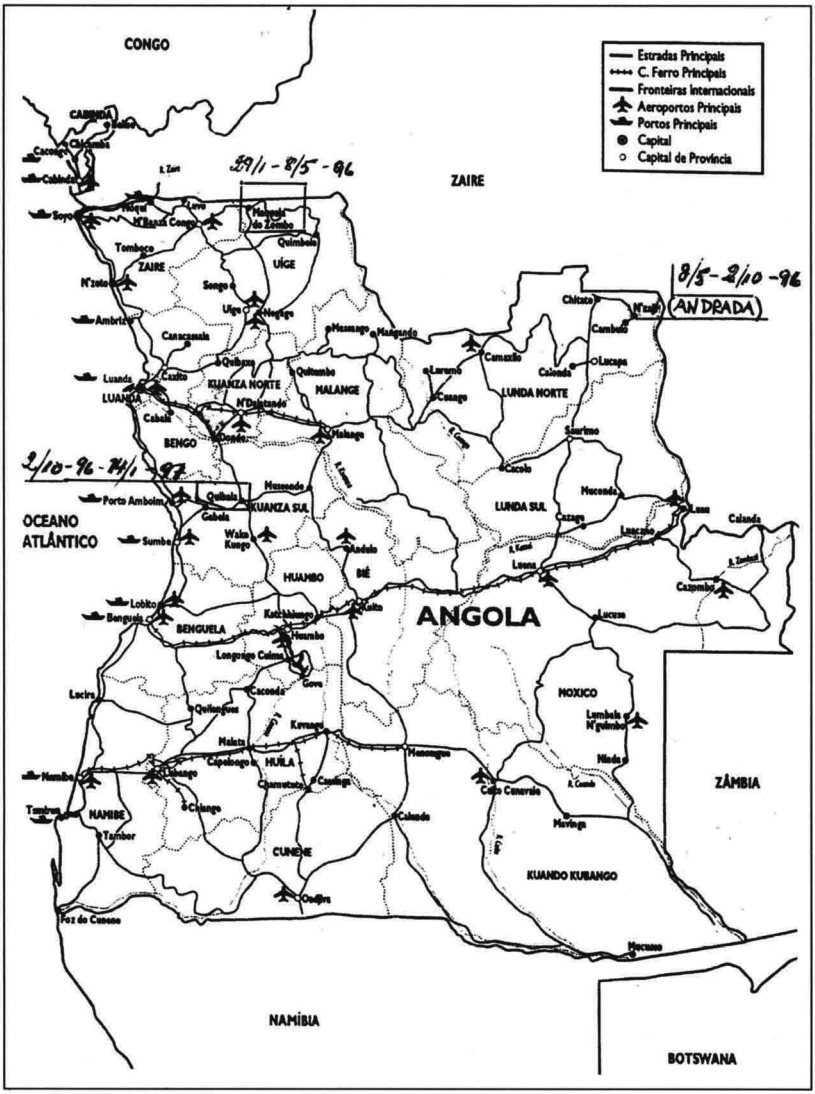
Min första kommendering började i nordvästra hörnet av Angola nära före detta Belgiska Kongo (det stod så fortfarande på gränsskyltarna), det vill säga dåvarande Zaire. Staden i vilken TS var belägen, liksom distriktet lystrade till namnet Maquela Do Zombo.

Tjänstgöringen, som reglerades av Lusaka-protokollet från 1994, i UNITA-kontrollerat område, var omväxlande.

Huvuddelen av arbetet bestod av övervakning och polisiär kontroll av soldat-, flykting-, sjuk- och förnödenhetstransporter.

Några gånger fick undersökningar, tillsammans med den lokala polisen göras, avseende mord, stölder, väpnade rån etc.

Stöd med transporter för NGO-organisationer samt eskort av dessa genomfördes nästan dagligen och då för katolska kyrkan, NRC (nordiska flyktingrådet), UNHCR, MSF (franska delen av läkare utan gränser) och IMC (internationella läkarkåren).

Reparation av TS

"Utom tjänsten" reparerade vi på mitt initiativ vårt sönderskjutna och illa medfarna hus som, förutom oss fyra poliser och militärer, beboddes av stora kackerlackor, möss, råttor, spindlar, ödlor (moskitjägare) och allehanda småkryp. Vidare måste vi, på grund av det stora malariahotet, alltid sova under moskitnät.

Förutom malarian fanns rabies, aids, bilharzia, sömnsjuka samt några fall av ebola i området.

Vädrets makter, främst i form av skyfall, gjorde tjänsten omöjlig eller snarare omöjliggjorde denna. Senfärdiga stabsofficerare och främst revirbevakande civila administratörer kunde också försena verksamheten. Efter ett antal personliga besök hos C RHQ lyckades jag få fart på framför allt det materiella understödet till vår TS.

Vi hade ett område stort som Gävleborgs län att övervaka och avpatrullera med två bilar, fyra poliser och fyra militärer från världens alla hörn. Efter en vecka på plats blev jag TC (Team Commander) under tiden 29 januari till 8 maj 1996 (se kartskiss).

Ny TS

Rutinmässigt – efter cirka fyra månader – kom en ny kommendering. Från NV till NÖ. Denna nya TS var belägen i diamantdistrikten, det vill säga de oroligaste. TS hette Andrada eller Nzage och posteringen vid "fronten" Tchitotolo.

Här löstes allt med maktspråk, det vill säga med eller utan vapen, dock mest det sistnämnda. Mellan FAA och UNITA var det också – vid två tillfällen – mycket nära till brott mot vapenvilan eller krigshandling.

I detta område fanns också "maskerade" soldater och befäl från grannlandet Zaire, som deltog i diamanthanteringen. Vad som avslöjade dem var att de "provocerades" att prata och då god franska.

Själv verkade jag för det mesta i den så kallade "frontlinjen" i Tchitotolo där spänningen var påtaglig. Nattetid ofta med skottväxling, men för det mesta var det "skrämskott".

Dagtid gjorde vi långa patruller till fots med vägvisare, eftersom minor fanns överallt och det var många gånger som puls och andning ökade.

I övrigt var området extremt dyrt att leva i, varför jag var tacksam för kronans VA-livs, som jag ofta trakterade.

Tjänstgöringen slutade den 2 oktober 1996 efter start den 8 maj.

Sista kommenderingen

Den 2 oktober 1996 – 14 januari 1997 avslutades mitt år i Angola och Unavem III i "Hjärtlandet", det vill säga centrala Angola. Detta var också UNITA-kontrollerat område under brigadör Apollo och här tillkom en ny uppgift.

I Quibala fanns ett demobiliseringsläger för UNITA-soldater, 4 000 soldater med familjer var inkvarterade i främst tält och här skulle de ges möjlighet till en ny start i livet efter soldatlivet. Varje familj erhöll en summa pengar, utbildning, redskap och utsäde första året.

Trots detta "försvann", det vill säga tröttnade en del familjer på lägerlivet och övergick till gamla rutiner eller började något helt nytt.

Detta läger bevakades av ett kompani (URUCOY) i Gorila Base för att inte motståndarsidan FAA (MPLA) skulle dra nytta av UNITA:s situation.

Vi medverkade i olika demobiliseringsverksamheter.

Det uruguayanska kompaniet var yrkessoldater mellan 19–47 år och fullständigt självförsörjande. TS hade stort stöd av detta.

Tjänsten på TS

Denna gång var vi förlagda i naturskönt område och förläggningsmässigt var det för den enskilde observatören det allra bästa. Jag fick till och med "eget" rum.

Trots att det mestadels var lugnt i detta område försökte båda sidor provocera varandra för att "sätta FN i arbete".

Julen firades med kamraterna på URUCOY och efter en patrull strax före nyår var TS personal inbjuden till UNITA för att fira det nya året med get, bröd och öl.

Farlig tjänst

Sammanfattningsvis hade jag turen att slippa sjukdomar, eldgivning och överfall. Några observatörer från andra länder blev brutalt avrättade och andra blev svårt sjuka om vilket rapporterades i massmedia.

Tjänsten var i många fall både farlig och oroande, men på det hela taget en stark upplevelse och mycket trevligt upplevdes också.

Med blandade känslor återvände jag till Sverige via Johannesburg till kylan uppe i Norden.

I Sverige var det snö och kallt, i delar av Angola var det regnperiod, vilket innebar 55 graders temperaturskillnad.

Efter en veckas temperaturanpassning började tjänsten på F 15 med till- och fråntransport på skidor.

(Artikeln har tidigare varit införd i JETaBOCKEN 1997, tidning för Kungl Hälsinge flygflottilj/F 15).

ETT MINNE FRÅN VALBORG PÅ I 14

av Lars Ringqvist

Vi skriver kvällen den 29 april 1967. Jag går dagofficer på regementet över första majhelgen. Jag vet när jag går och lägger mig, att i morgon ligger det på mitt ansvar att valborgsmässoelden tänds klockan 2100. Jag ser inga problem i detta, så jag somnar vid 23-tiden.

Klockan 0400 på morgonen ringer telefonen.

– *Dagofficeren.*

– *God morgon, detta är vaktchefen. Jag vill meddela att kasen brinner.*

– *Släck kasen.*

– *Den är helt övertänd, så det går inte. Jag har ringt brandkåren, men dom säger att det är bara att låta kasen brinna ner.*

– *Uppfattat. Tack för att du ringde.*

Nu börjar funderingarna. Klockan 2115 skall en manskör komma och sjunga in våren och klockan 2130 skall en högtidstalare välkomna våren. Samt tusentalet besökare. Kan detta ske utan kase? Fortavdelningen har lite då och då under flera månader byggt upp denna kase med hjälp av lastbilar som forslat ris och en hjullastare som byggt kasen.

Nu är det knappt 17 timmar innan kasen skall tändas.

Klockan 0415 ringer jag dagmajoren, kapten Gert Nilsson. Efter många signaler svarar frun.

– *Hallå.*

– *God morgon, detta är dagofficeren, kan jag få tala med kapten Nilsson.*

– *Han sover.*

– *Jag förstår det, men jag måste få tala med honom ändå.*

– *Vänta så ska jag väcka honom.*

Efter ganska många minuter:

– *Kapten Nilsson.*

– *God morgon kapten. Detta är dagofficeren, fänrik Ringqvist. Kasen står i ljusan låga och jag måste omedelbart få reda på om det skall byggas upp en ny kase.*

– *Ja, men ni får väl släcka kasen.*

– *Kapten, den är helt övertänd och den går inte att släcka.*

– *Jag ringer dig om en stund.*

Efter femton minuter ringer dagmajoren.

– *Det skall byggas upp en ny kase.*

– *Ja kapten.*

Nu är goda råd dyra. Hur bygga upp en kase på några timmar, som det i normala fall tar flera månader att bygga.

Det finns 18 man i beredskapsstyrkan och turligt nog går granatkastarkompaniet beredskap. Det innebär att det finns soldater med förarbevis som dessutom har tillgång till sex traktorer med tretonssläp. Beredskapsstyrkan väcks och får order att före frukost hämta fordon och annan materiel för att omedelbart efter frukosten sätta igång med att skaffa fram material till kasen.

Det hör också till saken att någon månad tidigare har livkompaniet bytt alla sina träskåp mot nya plåtskåp. Jag vet att de gamla träskåpen finns i ett förråd vid stallplan. Jag ringer intendenten och beskriver för honom den uppkomna situationen och ber att få ta en del av dessa skåp till kasen. Detta beviljas motvilligt. Huvudnyckeln, läs kofoten, kommer till användning för att komma åt skåpen.

Efter frukosten delas beredskapsstyrkan upp. Halva styrkan under ledning av dagunderofficeren hämtar ris i skogen medan den andra halvan får hämta femtio skåp. Fastän vi staplar skåpen så glest som möjligt, visar det sig att det behövs ytterligare femtio skåp. Vid 19-tiden på kvällen finns en mäktig kase med 100 logementsskåp som grund. Inget skåp synligt. Hela kasen är täckt med ris. En hink napalm har vi tagit ut som var ämnad för den nu nedbrunna kasen. Den häller vi ut i en ring i botten av kasen.

Klockan 2100 tänder vaktchefen kasen. Mäktigare kase har aldrig skådats norr om Dalälven. Det är torrt och fint trä i skåpen och det finns obegränsat med syre. Det blir en oerhörd eldkvast som måste ha synts vida omkring. Det uppstår en enorm hetta vilket gör att besökarna, som står på normalt behörigt avstånd från kasen, snabbt retirerar upp mot vägen. Det är en helt fantastisk valborgsmässoeld.

I femton minuter

När sångarna och högtidstalaren genomför sina framträdanden finns enbart en liten glödhög som ligger och pyr på den plats där det i många timmar skulle har brunnit en fin majbrasa.

Slutresultatet blev dock att även 1967 hade vi valborgsmässoeld på Kungsbäck.

Valborgsmässoelden vid Kungsbäck år 2006. Nu i regi av Högskolan.

HÄLSINGE REGEMENTES SKYTTEFÖRENING – FINNS DEN KVAR?

av Tomas Bornestaf

Frågan är väl värd att ställas och svaret blir ja, om än inte lika stor, aktiv och framgångsrik som i fornstora dagar. Av ett femtiotal medlemmar kämpar ett antal aktiva på med bra resultat där vi kraftsamlar – med några egna arrangemang och tillsammans med andra i några fall.

Några stora tävlingar där vi de senaste åren deltagit med väsentliga insatser på arrangörssidan har varit SM i fältskytte gevär i terrängen kring Söderala år 2003 och "Laxskottet" – också fältskytte gevär. "Laxskottet" genomförs sedan mer än trettio år tillbaka vartannat år, senast 2006, på Marma skjutfält med omkring 300 deltagare och är en mycket uppskattad tävling med deltagare från hela Mellansverige. Utan vår förenings insatser – faktiska huvudansvaret – och ett gott stöd från skjutfältansvariga på Marma hade tävlingen upphört för länge sedan.

Regementets skytteförening, som bildades 1928, har genom åren kunnat visa upp avsevärda framgångar. Länge var det överstelöjtnanten Erik Persson som med stort intresse och omfattande personliga insatser drev föreningen och föreningsarbetet. Efter Eriks bortgång blev det en tydlig nedgång i föreningens verksamhet, men de kvarvarande styrelsemedlemmarna har på olika sätt sökt och i någon mån lyckats återerövra något av den förlorade marken.

Nu har vi återuppväckt en kpistfältskjutning på skjutfältet Kungsbäck som tidigare drevs av Gävle FBU – "Gävlebukten". 2006 var första tävlingsåret. 2007 samordnar vi tävlingen "Bockskottet" som skjuts på Valborgsmässoaftonen med en tävling i Dalarna dagen före och en tävling på Marma dagen efter. Kpistskyttar från hela Mellansverige deltar och kan nu genomföra ett riktigt "kpist-rally" genom W-, X- och C-län.

Det Sverigeunika med "Bockskottet" är att vi kombinerar en kpist- och en pistolfältskyttetävling. Vi får ett gott stöd från Gävleborgsgruppen. Banan läggs och målen väljs för att passa båda disciplinerna – endast skjutavståndet skiljer. Därigenom förenklar vi i hög grad arbetet inför, under och efter tävlingen – rationalisering/hushållning med resurserna. Så länge som fältet finns kvar till Försvarsmaktens förfogande kan tävlingen fortsätta utan större problem.

Skytte är inte bara tävlingar, det är även ett tillfälle att mötas. Sedan några år genomför vi en "Nostalgidag" på regementets skjutbanor. Deltagarna tävlar med gevär m/96, öppna riktmedel och skjutning liggande på 200 meter – precisionstavla. Föreningen håller med vapen och ammunition. Delta-

Gefle Skarps Yvonne Brodin i skytteuniform från 1940-talet gratulerar Hälsinge regementes skytteförening under 75-årsfirandet. Ordförande Tomas Bornestaf tar emot en vacker gåva. Foto: Lars Rosenblom.

garna får även prova på pistol- och revolverskytte under föreningens pistol/revolverskyttars sakkunniga ledning; dessutom kaffe, wienerbröd och vackert väder!

Uppskattat.

Skyttet i Sverige tävlar i dag med många, många andra fritidsaktiviteter. Rikstävlingar har fortfarande en mycket stor anslutning, men andra stora tävlingar som förr hade 5–600 deltagare får kanske i bästa fall drygt 50. Glädjande för skyttets framtid är dock det stora intresset för luftgevärsskyttet. Ungdomssidan är framgångsrik, men kostnaderna för vapen, ammunition och tillgången på skjutbanor och skjutterräng för 6,5 mm-skyttet minskar drastiskt det fortsatta skyttet upp i åren.

Men vi kämpar på och under ännu några år så blir svaret ånyo på frågan i rubriken – "Ja".

ÅR 1957
ETT MUSIKALISKT ÖDESÅR

av Knut Björkenstam

Våren 1957 förlorade regementet sin musikkår, en viktig del av regementets själ. Debatten inför nedläggningsbeslutet hade varit livlig. Inte minst framhölls musikkårens betydelse för stadens civila musikliv, främst då dess blåsare. I slutläget kom "striden" att stå mellan Falun och Gävle. Vilken stad skulle förlora sin militära musikkår? Resultatet vet vi.

Kungl. Dalregementet (I 13) kom att behålla sin musikkår, nu under namnet Arméns musikkår i Falun. De flesta av musikerna vid vårt regemente kom att överflyttas till denna musikkår. Dess uppgifter blev att bland annat svara för ceremonimusik med mera, vid förutom regementet i Falun, även vid vårt regemente och vid flygflottiljen i Söderhamn. För att samordna denna verksamhet anställdes vid vårt regemente musikdirektören på övergångsstat Ingvar Mårelius. Denne kom närmast från Visby där han varit musikdirektör vid Gotlänningarna sedan hösten 1945. Mårelius kom även att vara civilt verksam i såväl Gävle som Sandviken och Söderhamn.

Det har i tidigare årgångar av Bocken (1956, 1957, 1973/74, 1987, 2006) skrivits en hel del om musikkåren, dess musikdirektörer och musiker varför jag nu tänker begränsa mig till att i år ta upp en skildring av musikkårens näst sista konsert för underofficerskåren vid regementet. Till grund härför har jag en bandinspelning som jag för många år sedan fick av Sölve Kingstedt, tidigare klarinettist vid vår musikkår. Upptagningen är gjord i underofficersmässen ovanpå det gamla marketenteriet. "Speaker" är underofficerskårens ordförande, förvaltaren Helmer Nygren. Den citerade texten är den som denne talat in på bandet. Fakta med mera får således Helmer Nygren stå för om nu någon av läsarna skulle finna ett och annat som inte stämmer med den historiska verkligheten.

*

"I dag är det den 22 mars 1957. Klockan är 13.45 och det är sex grader kallt, ostlig vind och lätt snöfall. Det är ovanligt mycket snö för årstiden.

Denna inspelning har åstadkommits främst genom stort tillmötesgående och ett osvikligt intresse för traditionen från musikfanjunkaren och myntsamlaren Harald Fahlgren, som innehar befattningen som kompaniadjutant vid musikkompaniet och som i år kommer att tillträda som intendent vid länsorkestern.

Kunglig Hälsinge regementes musikkår, regementsmusiken, eller som

den populärt kallas Hälsingarna, har mycket gamla anor och dess rötter sträcker sig långt tillbaka i tiden. Sålunda fanns redan i mitten av 1600-talet under Karl XI:s dagar skalmejblåsare, pipare och massor av trumslagare vid Kunglig Hälsinge regemente. Efter hand som behovet av uppiggande musik blev större utökades antalet musiker och tillkom hautboister vid slutet av 1600-talet. Dessa var musiker med rangställning i likhet med underofficerare.

Vid 1833 års lönereglering tillkom fältmusikantbefattningar, som hade rangställning i likhet med distinktionskorpraler och korpraler och kunde även av regementschefen utnämnas till underofficerare.

Första gången vi får kontakt med benämningen nummerspel är från mitten av 1800-talet. På ett fotografi i musikpaviljongen från 1864 dyker dessa benämningar upp. Musikkårens, som harmonikår betraktad, egentliga ursprung härrör sig med all sannolikhet från mitten av 1800-talet. Så vitt man känner till utnämndes 1848 till musikdirektör Anders Andersson, som tidigare varit fältmusikant vid Hälsinge regementes musikkår.

Slag i slag kommer nu de olika befattningarna i musikkåren till. 1863 nämnes för första gången befattningen regementstrumslagare, vars nuvarande befattningshavare är musiksergeanten Arne Ask. Kårens numerär har under årens lopp växlat från att vara 55 musiker 1880, 35 1901 och 22 1925, vilket senare är lika med nuvarande styrka.

Vid vårriksdagen 1956 beslöts det att Kunglig Hälsinge regementes musikkår skulle dras in, det vill säga den skulle upphöra med sin verksamhet och kårens musiker placeras ut till olika förband till sorg och saknad, inte blott för regementet utan även för bygden inom Gästrikland och Hälsingland.

Efter den 1 april i år börjar avvecklingen och personalen att utplaceras. Innan dess har Kunglig Hälsinge regementes underofficerskår beslutat att i samråd med musikkåren ta upp några särskilda musikstycken, som dels minner om kompositörer inom kåren och dels om bygden och regementet. Denna uppspelning är några enstaka axplock ur det musikframträdande som äger rum vid underofficerskårens avskedsfest torsdagen den 28 mars 1958.

Kåren består för närvarande av: dirigent och musikdirektör Enar Mårtensson, flöjt, musiksergeant Gösta Nilsson, som våren 1955 avlade musikdirektörsexamen, ess-klarinett, musikfanjunkare Åke Söderberg, b-klarinett, musiksergeant Ingemar Stenberg, musikfanjunkare Arne Lennström, musikfurir Sölve Kingstedt, musiksergeant Arne Ask, som 1946 avlade musikdirektörsexamen och musiksergeant Roland Odernäs, ess-kornett, musikfurir Lars Hesselgren, trumpeter, musikfurir Kaj Landqvist och musikfanjunkare Eric Åkerlund, valthorn, musiksergeant Gunnar Wennberg, musikfanjunkare Harald Fahlgren och musikvolontär Bengt Strandberg, basuner, musiksergeant Hilmer Kadesten och musikkorpral Sture Kjellberg, ba-

ryton, musikfurir Birger Askebark, bas, musiksergeant Torsten Åström, batteri, musiksergeant Erik Lind. Och i dag har kåren tre vakanser.

Vi börjar med "Underofficerskamrater", marsch, av dåvarande musiksergeanten, numera musikdirektören vid F 11 i Nyköping, Seved Mehlqvist. ... Och så följer "Hälsingesägner" av dåvarande musikfanjunkaren Curt Larsson, som numera är bosatt i Härnösand och musikledare därstädes. ... Nu får vi höra "Konvaljens avsked", vals, av förre musikfanjunkaren och musikdirektören Otto Lindvall, Gävle. ... Och nu får vi höra "Håll takten spelemän", hambo, av dåvarande musikdirektören Ivar Widner, sedermera musikdirektör vid Kungliga Flottans musikkår i Stockholm. ... Och som avslutning "Kunglig Hälsinge regementes marsch". Var så goda! ... ."

*

Författaren till detta kapitel i Bocken har många personliga minnen av musikkåren. Några kan här beröras. Vid inryckning vid Livkompaniet i slutet av maj 1956 spelade musikkåren tapto klockan 22.00 på kvällen. Morgonen därpå spelade den revelj. I övrigt ingick alltfort ett spel i kasernvakten. Detta svarade för signalerna revelj och tapto samt för att paradmarsch blåstes vid flaggans hissande och halande på flaggstången på kanslihuset.

En gång i veckan svarade musikkåren för marschmusik på kaserngården. Sista gången detta skedde var i början av maj 1957. Då kåren kom marscherande upp och rundade C-kasernen kunde vi som var där konstatera att regementstrumslagaren gick i täten för en musikkår om enbart elva musiker.

Musikkårens sista tapto genomfördes på kvällen tisdagen den 14 maj. Detta skedde framför kanslihuset i samband med officerskårens årliga middag för dess så kallade veteraner. Dagen därpå ägde det officiella avskedet rum i Regementsparken. Fanvakt och regementschef stod uppställda framför minnesstenen. I björkallén stod på ena sidan Livkompaniet, på den andra sidan regementets anställda personal. Så marscherade musikkåren upp och gjorde halt framför regementschefen. Efter tal av denne, blomsterhyllning av musikerna från medlemmar i Evakören spelades för sista gången av musikkåren regementets marsch. Därefter marscherade den bort till musikkasernen till tonerna av den nyligen antagna "Kunglig Hälsinge regementes defileringsmarsch".

BLIV MEDLEM I KAMRATFÖRENINGEN

Du stödjer Gävleborgsgruppen

FLYGVAPNETS HEMVÄRNSMUSIKKÅR I GÄVLE

av Ingvar Hansson

I år, 2007, är det 36 år sedan dåvarande hemvärnschefen, K.G. Nässert, såg till att den civila musikkåren Bomhus musikkår blev antagen som hemvärnsmusikkår. Året var alltså 1971. Många vindar har blåst sedan dess. Det blev många spelningar åt Hälsinge regemente vid såväl in- som utryckningar, julvesper i kyrkan etcetera.

Vid en minnesceremoni den 18 juni 1994 på grund av regementets nedläggning blev dock musikkåren inte engagerad (av hittills okänd anledning). Då medverkade i stället Arméns musikkår från Strängnäs samt en civil sextett som kallade sig "Kaptenerna" från Sandviken. Den 27 november 1997 svarade dock en oktett ur musikkåren för musiken i Soldatkyrkan vid den definitiva avslutningsceremonin.

1983 gjorde musikkåren sin första högvaktsspelning i Stockholm och har sedan dess praktiskt taget varje år spelat vid högvaktsavlösning under ett veckoslut.

Från den 1 juli 1993 framträder musikkåren i Flygvapnets uniform och fick därmed namnet Flygvapnets Hemvärnsmusikkår i Gävle.

Musikkåren spelade ofta vid Hälsinge flygflottilj i Söderhamn och en oktett spelade under flera år i kyrkan i samband med julavslutning. Den 25 juni 1998 medverkade musikkåren vid nedläggningsceremonin av flottiljen. Flottiljens fana överlämnades till chefen för F 4 – Jämtlands flygflottilj som skulle bevara den. Nu är ju även F 4 nedlagt.

I september 2002 var musikkåren engagerad av SAAB i Linköping i samband med att en ny version av JAS 39 Gripen skulle överlämnas till Flygvapnet. Det var en trevlig spelning där vi hämtades på Gävle flygplats av ett Herculesplan för vidarebefordran till SAAB. Man hade särskilt begärt ett musiknummer som heter "Dessa fantastiska män i sina flygande maskiner".

I juli månad både 2002 och 2003 medverkade musikkåren i Östersjöfestivalen i Karlshamn vilket var mycket trevligt. Där framträdde vi civila i en karneval och i militär uniform vid konserter och marscher.

Sommaren 2003 svarade musikkåren för all ceremonimusik vid "Midnight Sun Air Show" på F 21 i Luleå. Hercules upp till Luleå en fredagkväll och åter till Gävle på söndag förmiddag.

I september 2004 representerade musikkåren Sverige vid en militärmusikfestival i Tyskland. Vi gjorde fem framträdanden på tre dagar. Ett framträdande i staden Hamm tillsammans med en holländsk polismusikkår. Ett framträdande på ett torg i Recklinghausen som reklam för kvällens stora

konsert i Ruhrfestspielhaus. Där medverkade fyra musikkårer: Luftwaffenmusikkorps 3 Munster, The Band of the Royal Lancers från England, Politie Orkest Noord – en Oost Gelderland Apeldoorn från Holland och så Flygvapnets Hemvärnsmusikkår från Sverige och Gävle. Denna konsert var turnéns höjdpunkt med en publik uppgående till 900 personer i en magnifik konsertsal.

Varje musikkår spelade några egna nummer innan den stora samkonserten började. Vi hade satsat på helsvensk musik. Marschen "I 14 Kamrater", Peterson-Bergers "Intåg i Sommarhagen" och ett potpurri "ABBA Cadabra". "Svensk flygarmarsch" och "Hälsinge regementes marsch" spelades tillsammans med de andra kårerna, som fått noterna i förväg. På turnéns sista dag spelade vi i en liten idyllisk stad som heter Bad Lippspringe, som är en kurort. Här spelade vi tillsammans med en lokal tysk musikkår. Musikkåren fick stor uppskattning både för sina musikaliska framträdanden som för sin flexibilitet.

Musikkåren spelar vid högvaktsavlösningen på Kungl. Slottet i Stockholm den 7 oktober 2005.

År 2005 genomfördes bland annat en spelning vid F 4 på Frösön samt högvaktsspelning i början av oktober. En oktett ur musikkåren spelade som sig bör vid kamratföreningens årsmöte, vid en veteranmiddag i Soldathemmet samt vid sommar- och julkaffe åt Gävleborgsgruppen.

Från den 1 mars 2006 har musikkåren bytt dirigent. István Németh som varit kårens konstnärlige ledare i sex år avgick och ersattes av Maria Jans-

son-Hakola. Maria är musikpedagog vid Gävle kulturskola och har under några år under 1980-talet varit flöjtist i musikkåren. Nu är hon alltså tillbaka som konstnärlig ledare.

Musikkårens framträdande under 2006 bestod av högvakt i Stockholm den 27–28 maj, valborgsmässofirande i Gävle, Hemvärnsmusikens dag i Söderhamn, nationaldagsfirande i Gävle, rekryteringsdag för hemvärnet i Edsbyn, konsert i Regementsparken i Gävle samt stor höstkonsert i Gävle konserthus. Dessutom ett antal framträdanden med oktett/sextett.

När detta skrivs, i början av april 2007, har musikkåren just genomfört en vårkonsert i Valbo köpcentrum, strax utanför Gävle. Planering har påbörjats för årets högvaktsframträdande, som sker under endast en dag, den 2 juni. I övrigt blir det ungefär samma omfattning som under 2006. Ett par nya framträdanden är inplanerade – ett vid Briggen Gerda den 9 juni samt kyrkokonsert i Bomhus kyrka den 10 juni. Två höjdpunkter blir kamratföreningens ceremoni den 8 september, då man ska uppmärksamma att det är tio år sedan Hälsinge regemente lades ner.

När det gäller konserthuset, hyr musikkåren hela konserthuset med viss servicepersonal, vilket innebär att kåren är mycket beroende av stor publik för att det hela ska gå ihop. Hittills har det dock inte varit några problem då Gävleborna ställt upp och bevistat våra konserter.

I Gävle konserthus, i början av november, kommer musikkåren att framföra en del musik med anknytning till Hälsinge regementes musikkår, som drogs in för exakt 50 år sedan.

Antalet direkta militära spelningar är numera så gott som obefintliga (frånsett högvakten). Enda möjligheten att kunna upprätthålla den militära disciplinen som krävs av en godkänd musikkår är att minst en gång om året få spela vid högvakt. Hittills har vi varit lyckligt lottade när det gäller högvaktspelningar. Konkurrensen är dock hård bland landets hemvärnsmusikkårer så vi kan nog inte räkna med att i fortsättningen få spela vid högvakt varje år.

FLYGVAPNET

HEMVÄRNSMUSIKKÅREN

GÄVLE

ÅRSMÖTET 2007

av Knut Björkenstam

Lördagen den 17 mars genomfördes årsmötet 2007. För att övervara detta hade knappt 100 personer infunnit sig (rekord). Bland dessa kan särskilt nämnas representanter för Nylands Brigads Gilles Sverigeavdelning, nämligen Anne Marie och Björn Råbergh liksom Brita och Rolf Wiljander samt från Dalregementets Tisdagsklubben i Stockholm Anders Rosenberg och Bengt Åhlander.

Under samlingen i Soldathemmet spelade en förstärkt sextett ur Flygvapnets hemvärnsmusikkår samtidigt som kaffe med dopp serverades efter hand som deltagarna anlände. Även i år ställde Gävleborgsgruppen välvilligt buss till förfogande vilket möjliggjorde för medlemmar från Stockholm och Uppsala att deltaga.

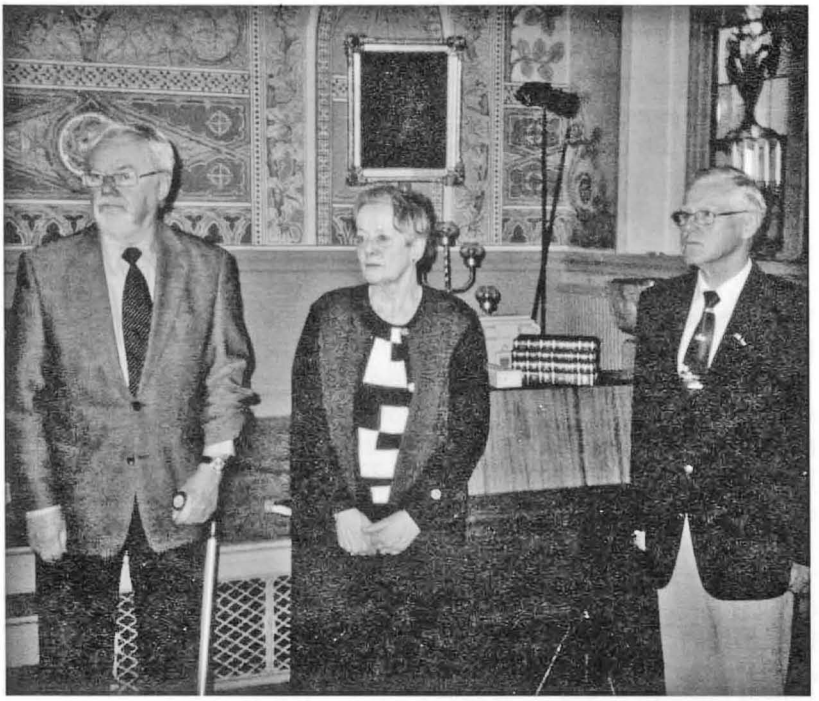
Strax före klockan 11.00 hälsade ordföranden Rolf Dahlström deltagarna varmt välkomna varefter sextetten intonerade Hälsingarnas marsch. Därefter skedde samling i Soldatkyrkan för traditionsenligt korum, som vanligt lett av vår egen präst prosten Stefan Nilsson. Efter korumslag sjöng vi *"Fädernas kyrka"* de två första verserna. Så följde en betraktelse där Stefan Nilsson uppehöll sig vid temat att vara på resa, den inre och den yttre resan. *Den längsta resan är resan inåt*. Bland annat citerades Dag Hammarskjöld och Tomas Tranströmer. Efter bön sjöngs psalm 197 *"Den blida vår är inne"* följd av ett orgelstycke. Som vanligt svarade Karin Rolfhamre för orgelmusiken.

Årets högtidstalare var professor Bo Huldt vilken har sitt dagliga värv vid Försvarshögskolan i Stockholm. Ämnet för dagen var säkerhetspolitik i ett globalt perspektiv och Sveriges plats i sammanhanget. Rolf Dahlström avtackade Bo Huldt med att överlämna ett exemplar av regementets historia.

Direkt härefter följde årsmötesförhandlingarna vilka som vanligt snabbt avklarades. Årsavgiften för 2008 fastställdes till oförändrade 150 kronor. Årsmötet 2008 kommer att avhållas lördagen den 15 mars.

Till därav förtjänta utdelades sedan föreningens plakett, nämligen till Lennart Ödeen, Karin Rolfhamre och Ingmar Andénius för deras insatser för föreningen. Regementets medalj tilldelades Carl Gustav Dahl för framförallt dennes initiativ till att bilda I 14 S och hans insatser därefter i och för denna moderföreningens lokalavdelning i Stockholm. Carl Gustav Dahl har desslikes varit medlem i kamratföreningen allt sedan den bildades 1938.

Därefter var det dags att "omgruppera" till John Bauer-gymnasiet för intagande av lunch. Rektor för skolan är Göran Larsson, tidigare officer vid

Från vänster: Lennart Ödeen, Karin Rolfhamre och Ingmar Andénius.
Foto:Knut Björkenstam.

regementet. Det var en utsökt god lunch vi undfägnades med, delvis sponsrad av en cateringfirma, allt under det att Göran Larsson gav en kort information om sin gymnasieskola. Den har en särskild inriktning på IT. En rundvandring i lokalerna avslutade besöket. Härvid kunde konstateras att dessa var helt fria från klotter och vandalisering.

Sista punkt på dagens program var ett besök på närliggande Järnvägsmuseet vilket helt stod för våra entréavgifter. Efter en kort inledning gavs tillfälle till enskilda studier. Strax därefter klockan 15.00 var det dags för Rolf Dahlström att tacka oss alla för att vi kommit tillstädes och gjort dagen till en så lyckosam årsmötesdag.

Vi skiljdes åt i förvissningen om att kamratföreningen behövs men att den behöver fler medlemmar för att på sikt kunna verka i den omfattning som nu sker. Alla nuvarande medlemmar har ett ansvar för ökad rekrytering. "Gör det nu!" som Gästrikebrigadens motto en gång löd.

SVEABORG – ETT ÅTERERÖVRINGSFÖRSÖK?

av Hans Beminge

Kamratföreningens årliga vårutflykt gick som vanligt i Anders Lindströms regi. Denna gång ställdes färden till Helsingfors och i synnerhet Sveaborg.

Vid lunchtid på pingstdagen steg vi på bussen till Stockholm och Silja Symphony. Ett 25-tal kamrater från både I 13 och I 14 kamratföreningar hälsades välkomna vid buffén, en buffé som innehöll allt man kan önska sig och lite till. Utfärden genom Stockholms skärgård bjöd som vanligt på ofattbart vackra vyer.

Efter nattens sömn och den gedigna frukosten promenerade vi längs kajen till Salutorget där kommersen redan var i full gång. Sevärt! Färjan tog oss snabbt till Sveaborgscentrets brygga. Väl inne i museihuset bänkade vi oss för en information om fästningen och dess historia. En, på flera språk (alla hade hörlurar), multivisionsföreställning berättade om Sveaborg som på finska heter Soumenlinna (Finlands borg).

Den drygt 250-åriga fästningen har haft en viktig roll i Sveriges historia och maktpolitik kring Östersjön. Att bygga en fästning i Finska viken i mitten av 1700-talet var ett led i det svenska rikets sista försök att återerövra de områden som förlorats till Ryssland i början av seklet. Riksdagen beslutade 1747 om en plan för byggandet.

Sveaborg är sedan 1991 ett av Unescos världsarv och en levande del av Helsingfors. Ungefär 900 personer bor på ön. Finska sjökrigsskolan är förlagd till fästningsområdet. Fästningen är uppförd på sju öar med skiftande terräng. Uppförandet leddes av fältmarskalken Augustin Ehrensvärd vars gravmonument är uppfört på Sveaborg. Fästningen kallades internationellt för Nordens Gibraltar.

Fästningen kapitulerade i maj 1808 efter en ungefär två månader lång rysk belägring. Finland införlivades med Ryssland 1809. Det finns ett otal förklaringar till varför fästningen kapitulerade. Här är några: omoderna kanoner vilkas räckvidd var kortare än ryssarnas, ryssarna hade batterier på isen runt fästningen, brist på förstärkningar från Sverige, isen omöjliggjorde sjötrafik samt att kommendanten Carl Olof Cronstedt alltför lättvindigt gav upp.

Under den ryska tiden var Sveaborg en viktig garnisonsstad. Dess betydelse var en av anledningarna till att Helsingfors blev huvudstad i storfurstendömet Finland. Fästningen skadades svårt under Krimkriget. Efter frigörelsen från Ryssland 1917 hissades den finska flaggan på Sveaborg.

Från vänster: guiden, Sonja Blanck, Nils Nordlind, Jan Pettersson, Stig Östblom, Hans Beminge, Lennart Franzén (I 13) och Ingert Bjuvberg (I 13).
Foto: Bo Rossander.

Efter multivisionsföreställningen guidades vi runt av en ung, entusiastisk och mycket kunnig man. Han förde oss in i historien på ett enkelt och humoristiskt sätt. Han berättade bland annat om hur soldaterna levde och verkade, om den stora torrdockan, om själva byggandet som inte alltid var så genomtänkt. Det politiska spelet mellan hattar och mössor påverkade bygget på ett icke fördelaktigt sätt. Vi uppehöll oss på den nordöstra delen av Vargön, vilken bara är en liten del av själva fästningsområdet. Så jag vågar påstå att dalkarlar och hälsingar ej hann med att helt återerövra Sveaborg.

Guidningen gav mersmak och sannolikt är väl att vi återkommer för en fördjupning av Sveaborgs historia. En intressant dag i strålande solsken avslutades med en sen lunch och därefter återfärd till Salutorget. Åter på fartyget vidtog det vanliga bestyret med besök på taxfree, njuta av middagsbuffén, inta en öl eller drink i baren längst fram och se solen gå ned i havet.

Åter en väl genomförd och minnesrik resa. Vad står på tur? Estland? Lettland? Tack Anders för arrangemanget.

VETERANMIDDAGEN 2007

av Knut Björkenstam

Den traditionsenliga veteranmiddagen gick i år av stapeln fredagen den 8 juni i ett underbart försommarväder. Antalet närvarande veteraner var i år 38 stycken. Sedan regementet lades ner är det nu Sällskapet Hälsinge Regemente som svarar för middagen. I år var det för nionde gången som så skedde i Soldathemmets lokaler.

Under samlingen utomhus spelade med sedvanlig bravur en sextett ur Flygvapnets Hemvärnsmusikkår. Denna avslutade med regementets marsch varefter samtliga deltagare intog plats vid de dukade borden på bottenvåningen.

Värd för kvällen var Hans Beminge enär Tomas Bornestaf på grund av sjukhusvistelse tyvärr var förhindrad närvara. En hälsning till honom undertecknad av samtliga närvarande avsändes under kvällens lopp. Äldste veteran var Ture Karlström.

Förtäringen var den sedan flera decennier tillbaka fastställda, nämligen en silltallrik som förrätt, till huvudrätt lax och som dessert glass med jordgubbar. Till allt detta serverades väl kylda och anpassade drycker. Vinet till laxen hade som vanligt kamratföreningen bidragit med, något som storligen uppskattades. Anders Lindström, själv tyvärr inte närvarande, bjöd på den första snapsen. Också det uppskattat. Då helan skulle begås sjöngs *Slå i! Drick ur!* (vad annat?) till ackompanjemang av trumpetsolo.

Ovanligt många hälsningar lästes upp. Det visade sig att en hel del veteraner på grund av skolavslutningar inte kunde ställa upp. Kanske något att tänka på inför nästa års middag så denna inte kolliderar med "studentexamen" och motsvarande företeelser.

Några veteraner hade kommit långväga ifrån, bland annat Urban Gjerulf och Folke Nilsson, båda från Ystad. Den senare har när detta läses bosatt sig i Gävle.

Blåklintsblomman deklamerades i år av Carl-Gustaf Brolin, son till "Freddan" som var den som för några år sedan fann författaren till dikten (se Bocken 1999).

Till kaffet "med tillbehör" berättade Hans Berndtson, regementets näst siste chef, om sitt nuvarande arbete. Det består i att ute i världen sälja svenska vapen. Ett mycket intressant anförande som avtackades med varma applåder.

Så blev det så småningom dags att i den ljusa och ljumma sommarkvällen skiljas åt i förhoppningen om att vi alla och de som av olika skäl ej kunde delta skall återses vid nästa års veteranmiddag. Vi inväntar alla appellen som kallar till samling.

Deltagarna i I 14 S´ resa till Finland, (se vidstående artikel).
Från vänster: Per Liljander, Gun Sergenius, Lars-Gösta Carlsson, Lennart Franzén, Lars Lundehed, vår guide premiärlöjtnant Mikael Isberg, Agneta och Knut Björkenstam, Inger Liljander, Björn Eriksson, Lennart Littorin, Bengt Hörner, Gunnar Hagstedt, Lars Myrberg, Katrin Dolk, Anne-Britt Littorin och Ulla Myrberg. Foto: jägare Filip Mickelsson.

MED I 14 S I ÖSTERLED

av Knut Björkenstam

Onsdagen den 5 september 2007 gästade medlemmar i I 14 S Nylands Brigad i Dragsvik i Finland. Vi var 16 personer som hade hörsammat kallelsen till en resa till den "östra rikshalvan". Önskemål om vad vi ville få uppleva på Brigaden hade klubbföraren hösten 2006 meddelat Silja Lines kontor i Gävle där Anders Lindström på sedvanligt sätt sedan skött kontakterna med berörda i Helsingfors och i Dragsvik. Tack för väl genomfört arbete.

Tisdagen den 4 september på kvällen gick vi ombord på Silja Festival i Värtahamnen i Stockholm och bänkade oss genast till gemensam buffémiddag. Det blev en angenäm inledning på den kommande samvaron.

Vi ankom Åbo klockan 08.00 onsdag morgon. Där väntade oss en buss för vidare transport till Brigaden dit vi anlände klockan 10.00. Vi mottogs där av premiärlöjtnant Mikael Isberg som under dagen kom att bli vår guide, ett uppdrag som han löste på ett alldeles utomordentligt sätt.

Vi informerades om Brigadens historia och dess uppgifter i dag. Vidare fick vi en klargörande genomgång av finsk försvars- och säkerhetspolitik. Vi åt lunch i beväringsmatsalen och besökte traditionskullen. Vi avslutade besöket med kaffe och dopp på officersmässen.

Nylands Brigad tillhör sedan 1997 marinen och utbildar soldater och förband för strid i kust- och skärgårdsområden. Det är det enda förbandet i Finland där utbildningen sker på svenska. Kommandospråket är av lättförklarliga skäl dock finska. De olika utbildningsgrenarna är: kustjägare, granatkastarmän, pionjärer, militärpoliser, robotmän, chaufförer och båtförare. Vid Brigaden tjänstgör cirka 150 militärer och omkring 50 civilanställda. Årskullen omfattar ungefär 1 000 man varav en procent är kvinnor. I dagens läge är en kvinnlig officer anställd på brigaden.

Försvarsmakten utbildar årligen 80 procent av åldersklassen. För kvinnor är utbildningen frivillig. Försvarsviljan är hög och den trenden är konstant. Soldatens daglön är 40 kronor. Den krigsorganiserade armén omfattar 285 000 man, marinen 30 000 och flygvapnet 35 000. För närvarande är under uppsättning så kallade landskapstrupper, en motsvarighet till det svenska hemvärnet.

Efter lunchen besökte vi som nämnts traditionskullen. Den omfattar ett antal byggnader som var och en belyser brigadens historia. Nylands Brigad räknar sig som direkt arvtagare till Nylands regemente som sattes upp 1626. Detta markeras främst av kaptensbostället. Det ligger på sin ursprungliga plats och där bodde chefen för Karis kompani. Precis som de rikssvenska

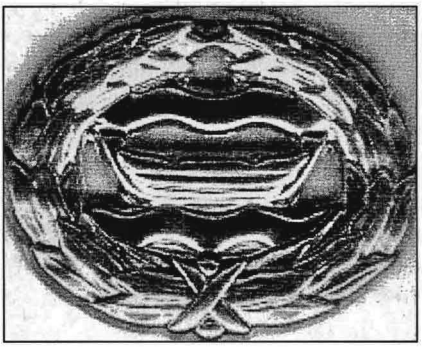
indelta regementena omfattade Nylands regemente åtta kompanier varav således Karis kompani var ett. Kaptensbostället används även för brigadkommendörens representation. Framför kaptensbostället finns traditionsmuren som redogör för Brigadens traditionstrupper.

Bland övriga byggnader kan nämnas en korsu. Den är en kopia av en kommandokorsu från striderna på östfronten och innehåller en hel del autentiska föremål från den ursprungliga korsun.

I samband med den avslutande samlingen på officersmässen avtackades vår guide med ett exemplar av historiken över I 14 S samt en CD med svensk kavallerimusik. Till Brigaden överlämnades ett exemplar av föreningens bordsstandar. Så ilastade vi bussen för återtransport till Åbo.

Tiden medgav också att vi gjorde en avstickare till Hangö frontmuseum. Det hade egentligen stängts för säsongen men öppnades enkom för vår skull. För oss Hälsingar är museet intressant enär överstelöjtnant Hans Berggren var chef för den svenska frivilligbataljonen på Hangöfronten och kom att avsluta sin karriär som chef för Hälsingarna där han en gång börjat som fänrik.

Vi avreste sedan från Åbo vid 21-tiden med Silja Europa och intog åter en god buffémiddag. Stämningen var god och alla var helt överens om att det vi upplevt var väl värt resan. Få se när och om ledningen för I 14 S tar initiativ till en ny resa och vart vi då ställer kosan. Men om detta står skrivet i "ödets bok".

Nylands Brigads emblem: Nylands vapen, omgivet av en krans, allt i gul metall.

1997–2007

av Knut Björkenstam

Denna kryptiska rubrik anger att det i år är tio år sedan som vårt regemente lades ner. Avslutningsceremonin ägde rum i Soldatkyrkan den 27 november 1997. Vi som då var med glömmer aldrig detta. Det fanns därför anledning att under 2007 erinra om att det gått tio år sedan regementet försvann och Gävleborgsgruppen tillkom. Kamratföreningens styrelse antog så småningom i samarbete med gruppen ett program för en minnesceremoni som skulle genomföras lördagen den 8 september 2007.

I stort skulle programmet se ut sålunda: Från klockan 10.00 samling på Rådhustorget. Efter 30 minuter avmarsch till Regementsparken i ordning Flygvapnets hemvärnsmusikkår, fanvakt ur Gävleborgsgruppen, fanborg med sockenfanor och deltagare ur kamratföreningen med flera. I regementsparken skulle sedan själva ceremonin genomföras innehållande bland annat fanmarsch, korum, högtidstal och musik. Därefter lunch på Stora Vall, det forna överstebostället, och som avslutning uppvisning av frivilliga försvarsorganisationer. Allt var väl förberett och vi som anmält oss såg med stor förväntan fram mot dagen. Men... .

Dagen kom och med den ett av säsongens värsta regnväder. Då detta förvarnats om dagen innan hade vår kloke ordförande fattat beslutet att förlägga all ceremoniell verksamhet till dansbanan i Regementsparken. Så blev det. Klockan 11.00 fanns där uppställda musikkåren, fanvakten och sockenfanorna med varsin fanförare. Framför dem hade publiken omfattande omkring 70 personer slagit sig ner.

Ordföranden hälsade alla välkomna och beklagade att vädret inte var på vår sida en dag som denna. Musikkåren spelade ett par marscher med anknytning till regementet, *Gyllene Bocken* och *Regementets defileringsmarsch*. Så följde korum förrättat av prosten Stefan Nilsson. Denne talade om kamratskapets betydelse och vikten av att känna tillhörighet. Som alltid lade "vår föreningspräst" ut texten så den engagerar och stämmer till eftertanke. Korum inleddes med korumslag och av psalmer sjöngs *Fädernas kyrka* och *Vår Gud är oss en väldig borg*, båda ofta förekommande i just korumsammanhang.

Så följde högtidstal av Rolf Dahlström, ett tal som av naturliga skäl kom att kretsa kring vårt regemente och vad det betytt för alla som tjänat under dess fanor. Även här berördes kamratskapets betydelse och vikten av att kamrater alltfort kan råkas och minnas. Här spelar Stiftelsen Sällskapet Hälsinge Regemente en stor roll liksom Gävleborgsgruppen. Den senare tackades särskilt för det stöd den lämnar till kamratföreningen. Efter talet följde

Fanvakten uppställd på dansbanan. Fanförare major Per-Erik Krause.
Foto: Knut Björkenstam.

marschen *Hälsingekamrater,* tillägnad I 14 S. Som sista punkt på programmet spelades *Regementets marsch* varvid alla stod upp. Nog fick dessa välbekanta och kära toner mången att tänka tillbaka på flydda tider på Kungsbäck.

Så var det dags för lunch. Det var gott med varm mat då det efter hand blev en aning kylslaget ute på dansbanan. Efter en timme skedde återsamling på banan. Nu började en uppvisning av tre frivilliga försvarsorganisationer, nämligen Frivilliga Motorcykelkåren, Svenska Brukshundsklubben och Röda Korset. Allt försiggick omkring dansbanan så att publiken kunde stå på densamma medan regnet föll. Det blev en bra försvarsinformation som de olika organisationerna delgav oss och det framstod helt klart hur viktiga de är och att de verkligen behövs i såväl fred som orostider.

Rolf Dahlström tackade så de närvarande för att de trots regnet kommit för att hedra regementet denna dag. Slutligen tackade klubbföraren för I 14 S å de närvarandes vägnar för att kamratföreningen och Gävleborgsgruppen lagt ner tid och resurser för att genomföra dagens program till åminnelse av Kunglig Hälsinge regemente.

ATT BLANDA IN GUD I KRIG

av Stefan Nilsson

Dagligen läser vi om religiösa aspekter på konflikter mellan människor. Någon tar Guds vilja till intäkt för att ge sig på andra. Man menar sig gå på Guds uppdrag.

Ett annat sätt att blanda in Gud i sammanhanget är mera existentiellt motiverat. Många människor liksom köpslår med Gud i trängda lägen. För att göra det behöver man inte alls vara en troende människa i andra sammanhang. Någon får en svår sjukdom med skräckinjagande prognos och tanken kommer upp. "Gud låt mig bli frisk, så lovar jag att..." Om sedan hälsan kommer blir det en viktig sak att fullgöra sitt löfte. Detta sätt att tänka och handla kan förstås gälla i större sammanhang. "Gud låt oss segra idag, så skall vi bygga en katedral till Din ära".

Jefta gjorde så. Hans löfte var farligt. "Om du ger ammoniterna i mitt våld, så lovar jag att den som först kommer ut genom dörren till mitt hus och möter mig, när jag återvänder efter att ha besegrat ammoniterna, skall tillhöra Herren och offras som brännoffer." Jefta var en krigsherre i det område som idag utgör södra Israel. Han hade en tragisk historia. Född oäkting blev han bortjagad av sin familj och slog sig ihop med löst folk och blev krigsherre. När Israels folk låg illa till skickade de efter Jefta. Han åtog sig befälet mot att han fick bli deras ledare med oinskränkt makt.

Så besegrade han ammoniterna i grunden. Och när han kom hem hände det fasansfulla. Den som kom ut och mötte honom var hans dotter, hans enda barn. Jefta blev utom sig av förtvivlan, men han vågade inte bryta sitt löfte till Gud. Och flickan insåg att han inte kunde göra det och fann sig i sitt öde, att bli offrad som brännoffer. "Och han gjorde då med henne i enlighet med sitt löfte", det vill säga offrade henne som brännoffer. Kan det bli värre?

Ammon låg öster om Jordan, dess huvudstad var Rabba – idag Jordanien och Amman. Denna berättelse finns i domarboken 11 kapitlet i Gamla Testamentet.

Man talar i konflikter och terrordåd om oskyldiga offer. Ett sådant var verkligen Jeftas dotter. Han hade ingen skuld till den hemska situationen. Men hon hade en begäran. Innan hon offrades ville hon gå upp i bergen med sina väninnor under ett par månader för att begråta sin jungfrudom, det vill säga att hon aldrig hann få någon man. Och det fick hon göra. Domarboken säger att detta gav upphov till en vårlig fest, då ogifta flickor går upp i bergen för att minnas Jeftas dotter.

Några tolkningsaspekter: Tänk, när Abraham skulle offra Isak, då var det

annorlunda. Precis när han skulle döda sitt barn kom en Guds ängel och stoppade dådet. Men det var ju en pojke det. Jeftas barn var ju bara en flicka. Ingen ängel kom. Den här berättelsen visar att människooffer förekommit i bibelns religion... .

Jefta hade själv så stora behov av revansch i samhället – han var en utstött oäkting – att han till och med tog sig friheten att sätta andras liv på spel, inte bara ammoniternas och soldaternas, utan även sin egen familjs. Det är dock lätt att förstå psykologin bakom. Man kan förstå Jefta.

Detta är en så kallad etiologisk sägen. I själva verket fanns flickornas vårfest uppe i bergen först. Sedan har man hittat på en förklarande saga och berättat den i lägereldarnas sken genom århundradena. Och på okända vägar har denna sägen hamnat i bibeln.

Det är moraliskt förkastligt att sätta andras liv i pant. Jeftas etik är klandervärd. Man ser tydligt hur en religiös livstolkning ofta leder till katastrof.

I själva verket är Jeftas dotter ett förebud om Jesus. En oskyldig dör för att rädda hela folket. Tänk att den första profetian om frälsaren handlade om en flicka, tillika namnlös. Hon har upprättat alla oskyldiga flickor, vilka fått lida för mäns skull.

Det är alltid en vansklig sak att tolka texter. Vilken utläggning av berättelsen är den riktiga? Men en sak verkar säker. Att blanda in Gud i mänskliga konflikter kan sluta på ett katastrofalt sätt. Guds sätt att lösa konflikter, om man får tro bibelns samlade budskap, är att med oändligt tålamod arbeta för försoning. Och det finns exempel också i vår värld och tid på att försoning är möjlig och kan fungera, till exempel i Sydafrika och Rwanda. När skall den idén dyka upp i Jeftas gamla land?

†

MEDLEMMAR SOM, ENLIGT VAD FÖRENINGEN KÄNNER TILL, HAR AVLIDIT 2006–2007:

Virgin, Jan-Erik	Brottby	26/12 2006
Wahlman, Gunnar	Gävle	27/1 2007
Nylocks, Inge	Upplands Väsby	12/7 2007
Karlström, Ture	Gävle	13/9 2007

KAMRATFÖRENINGENS VERKSAMHET 2006

Styrelsen för Hälsinge regementes Kamratförening får härmed avgiva följande berättelse över verksamheten 2006.

Hedersledamöter:	Överste 1 Allan Månsson
	Överste 1 Carl-Henrik Gåsste
	Hemmansägare Einar Berlin
	Överste 1 Karl-Evert Englund
	Överste 1 Ingmar Arnhall
	Kapten Östen Andersson
	Överste Tomas Bornestaf
	F. landshövdingen Lars Ivar Hising
	Överstelöjtnant Knut Björkenstam
Ordförande:	Rolf Dahlström
Vice ordförande:	Göran Larsson
Sekreterare:	Hans Beminge
Kassör:	Kurt Kvist
Ledamöter:	Staffan Åhs
	Ingmar Andénius
	Ingvar Hansson
	Ulf Laurén
	Knut Björkenstam (representant I 14 S)
	Rune Westergren (representant Hemvärnet)
VU:	Knut Björkenstam
	Hans Beminge
	Ulf Laurén
	Ingvar Hansson
	Ingemar Andénius
Revisorer:	Rolf Jägare
	Peter Bohlin
Revisorssuppleanter:	Lena Broman
	Kenneth Lundström
Valberedning:	Torbjörn Lööw, sammankallande
	Ove Sundell
	Anders Jonsson
Redaktör för Bocken:	Knut Björkenstam
Klubbmästare:	Göran Larsson
Rekryteringsansvarig:	Ulf Laurén

Styrelseledamot i
Sällskapet
Hälsinge regemente: Hans Beminge

Antalet medlemmar den 31 december 2006 var 365.

Styrelsen har haft fem protokollförda sammanträden.

Sedvanligt årsmöte avhölls lördagen den 11 mars. Under samlingen med kaffe konserterade en oktett ur Flygvapnets hemvärnsmusikkår under ledning av Ingvar Hansson. Som vanligt utmärkt genomfört. Vår ordförande hälsade välkommen till 80-talet medlemmar och anhöriga. Kontraktsprosten Stefan Nilsson genomförde ett mycket uppskattat korum i vår soldatkyrka.

Rektor för Högskolan i Gävle, Leif Svensson, höll årets högtidstal, där han förutom information om Högskolan talade om kopplingen mellan det gamla regementet och Högskolan.

Därefter avklarades årsmötesförhandlingarna, där årsmötet tilldelade Stefan Nilsson och Anders Lindström kamratföreningens förtjänstplakett för ett mångårigt, väl utfört arbete.

Lunch utspisades traditionsenligt på Stora Vall Gästgiveri.

Efter lunchen förevisades Högskolans nya bibliotek under ledning av vår gamle major, numera informationschefen vid Högskolan, Lars Söderberg.

Den 15 maj genomfördes den nu traditionella resan till Finland genom Anders Lindströms försorg. Vi besökte Skärgårdshavets Marinkommando i Åbo. Ett mycket intressant och uppskattat besök, med övernattning på fantastiska Nådendal Spa Hotel.

Carl Björeman berättade på återvägen om "Soldater jag mött och minns". Ett fascinerande föredrag som vi gärna åhör igen.

Kamratföreningen genomförde den 2 september den årliga höstutflykten.

Dalregementets kamratförening arrangerade en utflykt till Karlbergs Slott, som inkluderade lunch och en intressant visning av slottet. Dagen avslutades med dagens huvudpunkt, Swedish Military Tattoo i Globen. En upplevelse som vi sent glömmer.

Efter kvällsmål på Globen ilastade vi så bussen för hemfärd.

En lång händelsefylld dag som slutade klockan 01.30 på natten.

Boken Bocken har även i år utgivits under Knut Björkenstams eminenta redaktörsskap.

Återigen tack Knut!

Gävle i mars 2007

Rolf Dahlström
Ordförande

Hans Beminge
Sekreterare

I 14 S VERKSAMHET 2006

År 2006 förlöpte i sedvanlig ordning med års- och höstmöten samt deltagande i Högkvarterets adventsgudstjänst i december. Därutöver genomfördes en kryssningsresa till Helsingfors.

Deltagande i moderföreningens årsmöte i mars kunde möjliggöras tack vare att buss ställdes till förfogande av Gävleborgsgruppen. Under året har denna stött oss på ett utomordentligt sätt. Detta kan inte nog uppskattas av en liten förening som vår. Vårt varma tack och en förhoppning om att gruppen har möjlighet att även fortsättningsvis stödja oss i vår verksamhet. Tack kamrater!

Ledningens sammansättning efter årsmötet blev sålunda:

Klubbförare	Knut Björkenstam
Förste avlösare	Carl Gustav Dahl
Andre avlösare	Bo L Grawe
Skrivare	Jonas Neikter
Myntsamlare	Svante Karén
Gästabudsarrangör	Gunnar Hagstedt
Lösörebevarare	Lars-Gösta Carlsson
Med hemlig funktion tillika banerförare	Benny Gustafsson

Vid årsmötet valdes också penninggranskare:

Anders Bager
Lennart Littorin
Cajsa Gotthold (suppleant)

Valberedningen fick vid årsmötet följande sammansättning:

Carl Gustav Dahl, sammankallande
Lennart Kindström
Claes-Henrik Julander

I 14 S har under året varit representerad i moderföreningens styrelse genom klubbföraren.

Antalet medlemmar var vid årets början 133, vid årsslutet 131 varav 33 ständiga medlemmar och en hedersledamot. Tre medlemmar har under året avlidit, nämligen Sven Söderhielm, Carl-Jonas Persson och Jan-Eric Virgin.

I 14 S har under året varit medlem i SMKR, Förbundet för Sveriges folkförsvar och Stockholms länsförbund för krishantering (SLFK).

Samverkan med andra kamratföreningars lokalavdelningar i Stockholm har fortsatt med gott resultat: Livgrenadjärklubben, Norra Smålänningarna, Dalkarlarna, Hallänningarna, Smålandshusarerna, Södra Skåningarna, Signaltrupperna och Nylands Brigads Gille är föreningar som vi närmast haft kontakt med.

I LKSS (Lokala Kamratföreningars i Stockholm Samarbetskommitté) har klubbföraren även under 2006 varit sekreterare.

I 14-luncherna har fortsatt på Militärsällskapet med undantag för månaderna juni– augusti och december.

Ledningen har avhållit årets fyra sammanträden på Transporttekniska föreningen (TTF) tack vare tillmötesgående av förste avlösaren.

Vår- tillika årsmöte ägde rum den 23 mars i Militärstabsbyggnaden (MSB) med 64 deltagare. Föreläsare var professor Bo Huldt, FHS, som gav sin syn på svensk säkerhetspolitik i dag och i framtiden. Därefter som vanligt kamratlig samvaro i samband med en enkel måltid.

I början av september genomförde elva kamrater en resa till Helsingfors för kamratligt umgänge och studiebesök på Mannerheimmuseet, Krigsmuseet och finska Försvarshögskolan. För planering med mera fick vi hjälp av Silja Lines resebyrå i Gävle. Resebyrån förestås av Anders Lindström, tidigare kapten vid regementet.

Höstmötet genomfördes den 24 oktober i MSB med 42 deltagare. Huvudtalare var chefen för Livgardet, översten Svante Borg, vår "nye regementschef". Han informerade om Livgardet av i dag och om hur Gävleborgsgruppen kommer in i bilden. Gruppen är från och med 2006 en del av Livgardet. I samband med supén efteråt var det premiär för I 14 S´ egen snapsvisa med text av klubbföraren och till tonerna av trion i regementets marsch.

För åttonde året i rad deltog vi i Högkvarterets adventsgudstjänst den 12 december. Efteråt samlades vi i Militärsällskapets lokaler för intagande av glögg, kaffe, lussebulle och pepparkakor. Stämningen var god och hög. 18 kamrater hade infunnit sig. Så småningom var det dags för uppbrott varvid vi önskade varandra God Jul och Gott Nytt År.

Slutligen framför ledningen till alla kamrater i och vänner till I 14 S sitt varma tack för det gångna året. Det gläder oss alla att intresset för föreningen och dess aktiviteter alltfort är stort bland kamraterna och deras anhöriga och vänner. Även med dagens teknik finns ändå behov av personliga kontakter. Låt I 14 S vara en plats för sådana. Inte minst i dessa för Försvarsmakten så bistra tider behövs det. Bidra till kunskap om att I 14 S finns till, värva nya medlemmar.

Tack för år 2006 och väl mött under 2007!

Ekonomin

Under 2006 har intäkterna för medlemsavgifter minskat jämfört med föregående år: 5.775 kr (6.825 kr föregående år). Intäkter i form av dona-

tioner har också minskat betydligt eftersom vi under 2005 erhöll en stor donation från moderföreningen. Årets donationer var 1.550 kr (7.240 kr).

Mötesverksamheten har gått bra med flitigt deltagande som under 2006 subventionerats med 4.525 kr (5.778 kr).

Årets stora förlust kan främst hänföras till att ledningen beslutat instifta en Traditionsfond. Ett startkapital på 10.000 kr har överförts till Traditionsfondens konto.

Disponibelt resultat:	
Balanserade medel	47 372,83
Årets resultat	–13 257,56
Att disponera	34 115,27

Ledningen föreslår att de disponibla medlen föres i ny räkning.

Stockholm den 13 februari 2007

K Björkenstam *C G Dahl* *Bo L Grawe*
Jonas Neikter *Svante Karén* *Gunnar Hagstedt*
Lars-Gösta Carlsson *Benny Gustafsson*

Fana tilldelad I 14 S vid föreningens 25-årsjubileum den 30 mars 1995. Foto: Knut Björkenstam.

SNAPSVISA FÖR I 14 S

av Knut Björkenstam

För ett par år sedan fick jag en förfrågan av en god vän om mitt regemente har en snapsvisa till tonerna av regementsmarschen. Jag kunde då svara att så inte var fallet. Däremot finns en snapsvisa som går att avsjunga till regementets igenkänningssignal. "Tänk på vad jag sagt" yttrade då min gode vän som i likhet med mig själv är mycket intresserad av militär- och marschmusik.

Frågan föll i glömska. Men så i augusti 2006 då min hustru Agneta och jag tillbringade våra sedvanliga två veckor på Kullabergshalvön i Skåne kom jag en dag att tänka på vad min gode vän sagt och tyckt. Så under våra vandringar i det fagra skånska landskapet kom en ny snapsvisa att formas i mitt huvud och det till tonerna av trion i regementets marsch. Här är resultatet:

I 14 S, vi tycker helan den är bra.
Den är så god att ta´
men inte varje da´.
Vi gör som förr man gjorde uppå Moheds mäss.
Vi säger SKÅL! och helan tager med finess.

Premiär för visan var det i samband med föreningens höstmöte tisdagen den 24 oktober 2006. Författaren, det vill säga jag själv, inledde med solosång varefter alla stämde in i vår egen snapsvisa. Applåderna efteråt tydde på uppskattning eller om de gavs av ren artighet. Vad vet jag! Hur som helst så är nu Snapsvisa för I 14 S "sjösatt". Fördelen med den är bland annat att helan kan bytas ut mot halvan, tersen och så vidare allt beroende på läget. Så, Du bästa läsare, pröva nu själv och sjung med eller utan tillbehör.

Foto: Bertil Johansson.

God Jul
och
Gott Nytt År

Regementets fana,
tilldelad regementet av konung Gustav VI Adolf
på Lilla fältet
den 29 september 1952

Bygdens försvar är bygdens folk

Ljusdals Tryck AB 2002

Bocken 2007
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och är direkt överfört till filformatet PDF (ver 5.0 eller senare). Arbetet har utförts av **Ulf Holmberg 2008-10-10**.